

INVK

INVK

editoriál

Najmocnejšími v spoločnosti boli vždy tí bez teba. Neskľučovala ich predstava, že by o teba, moc, mohli prísť. Žili v štádiu nekonečnej slobody, odpojení od vlastného ega, ktoré nemalo čo podporovať. Chceme a musíme si od nich brať príklad.

Nie je to vari despotické, že tlačidlo na stole jedného muža môže zničiť celý svet? Svetoví lídri, miliardári, monarchie a elity sa navzájom predbiehajú o prvenstvo, nevedia však, že cesta, po ktorej bežia, končí útesom. Touto cestou ich však spoločne nasledujeme. Majú nad nami ohromnú moc. Nekonfrontujeme ich, nepochybujeme nad nimi, len ich slepo nasledujeme. Sme k nim priviazaní reťazami. Prebúdame sa postupne, revolúcia za oknom na nás hvízda.

Ach, ty nekonečne mocná moc. Nakolko si mocná? A kolko z tvojej moci ti je nám daná? Kolko dobra si spravila? A kolko hrôz bolo kvôli tebe vykonaných?

Teraz sa ale karta otáča. Máme už dosť tvojich vyčíňaní. Odmietame už medzi sebou bojovať. Spájame sa. Vyháňame ňu. Už nie si tak mocná. Sedíš v kúte zlomená.

Boli sme už príliš dlho bezmocní - s mocou aj bez moci.

lucia novotná, šéfredaktorka

6/ kto alebo čo má podľa teba najväčšiu moc?

7/ poems

8/ the power of religion on a person

10/ the power of burn out on us

12/ klúč k moci politikov

14/ moc mužov a sila žien

16/ moc podvedomia

18/ dva dni do volieb

19/ vlastná tvorba

28/ cena rené 2023

30/ euroscola v dúhových farbách

INWAK

X. číslo / 2023

- 31/ na západe nič nové*
- 32/ cestujeme po slovensku*
- 34/ exkursion nach wien*
- 35/ medzinárodné spolupráce*
- 36/ a new journey*
- 38/ yuniq*
- 39/ ¿cómo ganar poder?*
- 40/ dofe s pridanou hodnotou*
- 41/ zelená energia*
- 42/ erasmus+*
- 44/ redakčná rada odporúča*

Lucka: Najväčšia choroba 21. storočia nie je covid, ale ľudská hlúposť. Nemyslím len nevzdelanosť, ale čistú neschopnosť analyzovať informácie, metodicky pochybovať k nepochybnému, prijať kritiku a mnoho ďalšieho, čo odlišuje pre mňa múdreho človeka od hlúpeho. Avšak to, čo ich robí mocnými, je ich predstava o neomylnosti, výkriky ich pravdy. Najhorší scenár nastáva, keď sa moc dostane do rúk hlupákov.

Silvia G.: V poslednej dobe si ako-si výraznejšie uvedomujem silu a moc slov. Slov, ktoré vyslovujeme, čítame či počúvame. Svoje slová by sme mali viac (vá)žiť.

Dominika Havlíková:

Myslím si, že naj-dôležitejšiu rolu v našich životoch zohráva čas. Práve preto, že sa nedá kúpiť, ukradnúť ani vrátiť, je najcennejší zo všetkých cenností. A preto, lebo ho nedokážu ovládať ani tí naj-mocnejší,

Nat Kondrlová:

Za mňa sme najväčšia moc my ľudia. Ty ako osoba. My - alebo ty si si pánom svojej mysle, svojho času, svojich rozhodnutí, toho, ako si svoj život narysuješ. Keď nie sme pánom ani jedného z tohto, sme stratení.

.kto
alebo
čo
má podľa teba
najväčšiu

Nina Pavelková: Naša myseľ, pretože si osobne myslím, že jediné, čo nás veľakrát obmedzuje, je strach z neúspechu a zlyhania. Ak by sme si začali viac veriť, boli by sme schopní posúvať sa vpred intenzívnejšie a naše ciele by sme dosahovali rýchlejšie.

Naty: Naša lenivosť, neschopnosť a nechúť porozumieť jeden druhému.

m
o
c
?

Matej: Za mňa majú najväčšiu moc peniaze. Vždy to tak bolo, je to tak a vždy to tak aj bude, pokiaľ sa vo svete niečo radikálne nezmení. Nemyslím bežné bohatstvo, ale aj celkový vplyv peňazí na človeka a čo je ochotný pre ne spraviť. (Napríklad vykradnúť štát a ľudí žijúcich v ňom). Avšak moc im dávame my, ľudia. Kto nechce najnovší iphone alebo plné tašky drahého oblečenia, ktoré sme si boli kúpiť novým drahým autom? Pre tieto veci by človek naozaj spravil čokoľvek. Pritom nám stačí strecha nad hlavou, najesť, napiť sa, niečo na seba, aby nám nebola zima a niečo málo do vrecka, aby sme si mohli spraviť raz za čas radosť.

fig

In the green orchard there is a fig tree standing tall,
It's fruit – a treasure loved by all.

Under the embrace of the sun they ripped to delight,
A tasty juicy pleasure from morning to night.

With skin so tender, inside so sweet,
We have the best figs in our street.

sweet chestnut

Under the autumn's amber sky
Rustling leaves say the mother tree goodbye.

Crackling shells and golden hearts gleam,
A symphony which gently crawls into my dream.

When winter approaches, sweet chestnut lulls to sleep.
Nature's dream, secrets to keep.

GRAPEVINE

In the vineyards where the sunshine warms,
Amid the vines the nature magically performs.

The grapes hang heavy, tempting feast,
The art of nature, a masterpiece.

The grapes, the sweet balls on the bunch of vine,
The nature's candies which taste divine.

.the power of religion on a person

Over the world, there are a lot of religions. There are four religions - Christianity, Islam, Buddhism, and Hinduism - that account for over 77 % of the world's population. Around 92% believe in one of those religions or identify as nonreligious. Another 8 % believe in other religions that are not that popular. But the question is, how did those religions start? Who did it and why?

THE WORLD'S OLDEST MONOTHEISTIC RELIGION - JUDAISM

Followers of Judaism believe in one God who revealed himself through ancient prophets, including Abraham, Isaac, Jacob, and others.

It sounds very similar to Christianity, right? Well, the difference is for example that most Jews believe that their "Messiah" hasn't yet come - but will one day.

Throughout history, Jews have been subjects of massive cruelty in the form of the Holocaust, after which those who survived mostly returned to their homeland.

THE LIFE AND TEACHING OF JESUS - CHRISTIANITY

Christianity is the most widely practiced religion in the world. We include it in monotheistic religions as its followers believe in God that consists of three parts: the Father, Son, and holy spirit.

Christians, followers of Christianity, believe that Jesus was crucified on the cross to offer the forgiveness of sins.

The Holy Bible is a book that offers instructions for how Christians should live. The next difference between Jews and Christians is that both follow the Old Testament of the Bible, but Christians also embrace the New Testament.

THE SECOND-LARGEST RELIGION IN THE NAME OF ALLAH - ISLAM

The second-largest religion in the world after Christianity is Islam one of the three Abrahamic religions.

Muslims, followers of Islam, worship one God that is known as Allah. Like Christians, even Muslims have their holy book named the Quran.

Muslims follow five basic pillars that are essential to their faith, including Shahada, salat, zakat, sawm, and hajj.

SUFFERING AND REBIRTH AS A CYCLE OF LIFE - BUDDHISM

Most believers of Buddhism don't acknowledge a supreme god or deity. They focus more on achieving enlightenment - a state of peace and wisdom.

Buddha, a religious founder, is considered an extraordinary being and not a god, which makes Buddhism different from other religions.

Buddhism has four noble truths, which Buddha taught his followers. Collectively, they should explain why humans hurt and how to overcome suffering.

THE OLDEST RELIGION OF GODS - HINDUISM

Even as the oldest religion it has no specific founder, so it's pretty difficult to trace its origins and history. What we know is that Hinduism is a compilation of many traditions and philosophies.

It is similar to Buddhism, especially in believing in karma, a life of devotion, and honour. Differences between the two religions can be for example caste system that Hinduism includes but Buddhism rejects.

There are many gods in Hinduism - Brahma, Vishnu, Shiva - that are mostly known by people.

BEAUTIFUL BUT PROBLEMATIC?

Religions generally help people feel better, make their lives feel more valuable, and may improve their behaviour. Religions have a lot of positives in general, like unity and morality. But there are some negatives that people are closing their eyes to.

Conflicts and discrimination are the main negative statements of all religions. Conflicts about different opinions are very common between people but can take a different turn when religion is the main cause.

Even if it's really bad to hear, some people take religion so personally that they won't even look up to others' opinions and assume that what their religion says is the only truth there is. Of course, it doesn't have to be bad right away. The worst is when those people start to push their religion into other people's minds, saying that only their religion is the right one.

Some people blame religions, but as we can see, there is nothing wrong with them. The wrong ones are followers of religions. Respect towards other opinions and differences not only in religion, should be taught at school as a first thing. Children then would know that discriminating against someone for a different religion is unacceptable.

Believing in religion or not, a person should always respect others' opinions and differences. It's hard to make people believe in that, but more and more people can make a difference.

Authors note: this article is not meant to devalue or disrespect any religion but to educate people about different points of view.

.adriana košútová, sexta

Not only as students but as people generally, we can feel the burnout syndrome. Different symptoms, and different experiences for everyone.

As a high school student, I would like to take a closer look at what burnout can cause in a person's life and how it can take over a person's mind and affect his actions.

BURN-OUT?

For those who don't know, burnout is a state of complete mental, physical, and emotional exhaustion.

I think that we all did experience, at least as students, times when we wanted to do everything at once, cause "I will have it done sooner", but frequently failed. Be honest. It happened to all of us. You are just a human. Breath.

Burnout is a syndrome with many symptoms. We can just split them into 3 colons. Each colon represents symptoms that can affect us.

PHYSICAL SYMPTOMS

Headaches
Stomach-aches
Fatigue
Frequent illness
Changes in appetite or sleep

EMOTIONAL SYMPTOMS

Cynicism
Sense of failure or self-doubt
Decreased satisfaction
Feeling detached or alone in the world
Loss of motivation.

BEHAVIOURAL SIGNS

Reduced performance in every-day tasks
Withdrawal or isolation
Procrastination
Outbursts
Using substances to cope.

Those symptoms can be caused by various factors, for example, work-related causes such as having little or no control over your work. Most likely the work has control over you.

Then there can be lifestyle causes. Working too much, no socializing or relaxing, many responsibilities, and not enough sleep. Things that we say we will change but never do, because of no motivation or that it seems better that way or easier to let it be.

People who experience burnout would probably tell you that they thought they had everything in control. Or they needed to be in control. That's one of the symptoms of burnout. As said before it is you having control over your work or your work having control over you.

REGAINING BALANCE

It is always better to start working on yourself and overcoming burnout as soon as you notice warning signs. There are many ways you can help yourself and change the direction of how you want to be.

Turning to other people may seem scary for others. People are weird creatures and will almost always make your problems look smaller and compare them to their problems. Saying how "you are too stubborn" and "making a drama out of nothing".

But you should always make sure that you have close people that you are sure will help you around. Not those who will try to throw you down even more, but those who will listen to you and help you find a better way.

Other than that you should reevaluate your priorities and find balance in life. Work that makes you lose sleep, lose appetite and any motivation should never be your priority.

On the other hand, you should be your priority. Work will always be, but if you lose yourself in work now, you might never back out of burnout ever again. As bad as it seems it could be worse. By working too much you're not only losing yourself but others around you.

AUTHORS' OPINIONS AND EXPERIENCES

As much as I would rather skip this part, it's better to say something as a person who loves when everything is done and clear but still experiences a slap of burnout.

I don't mind work in general. But if it comes to specific work, sometimes it feels like a big cloud over my head, stones in my stomach, or a knot that binds my lungs and other organs tightly together.

I remember that I was going home from school every day for a week, then just laying on my bed feeling horrible because I had nothing done. That was the time when work and burnout took all over me. Things I loved happened to stop making me happy and I started to wonder when life got so complicated.

If someone asked me how I overcame burnout, I would say that the more time passed, the more I realized that I was losing time I could use better.

Remember that you are going to live with yourself for all your time. Try to make this time worth it and do what you love and not just because some fool told you. Keep in mind that overworking yourself will never replace the time you could spend with people you love.

adriana košútová, sexta

FIRE

the
power
of burn
out on
us

klúč k moci politikov

**„V politike hlúposť nie je hendikepom.”
- Napoleon Bonaparte**

Adolf Hitler, Winston Churchill, Josif Stalin... všetko kedysi vplyvní ľudia s buď prelomovými myšlienkami, alebo s nápadmi, ktoré by ani autor hororového filmu nedal dokopy. Ich výrečnosť a myšlienky veľakrát tnú do živého. Napriek veľkej rozdielnosti v ich myšlienkach a činoch, v ideológii a morálke ich niečo spájalo a do dnešného dňa spája - moc. Moc ich pozície, moc ich výrokov, moc ich činov, gestikulácie, sila ich nápadov...

Boli to politici, politici vo vysokom postavení, s mocou v rukách, s mocou, ktorá je tak často zneužívaná - hlavne na takých významných pozíciách, kde sa títo ľudia, známe osobnosti s dobrou zásluhou, či monštrá s nápadmi plnými zla, ocitli.

Ako dokázali byť tak vplyvní? Ako dokázali byť tak mocní? - Dokázali zapôsobiť.

Vedeli, aký tón hlasu je najideálnejší, aký výraz, aká slovná zásoba zapôsobí na ľudí.

**„Nezáleží na pravde, ale na víťazstve.”
- Adolf Hitler**

Jeden z najlepších rečníkov v dejinách ľudstva, odborník na improvizáciu, majster gestikulácie, no zároveň najnebezpečnejší politik 20. storočia s krvavými myšlienkami a krutou ideológiou - Adolf Hitler.

Adolf Hitler bol nemecký kancelár a jeden z kľúčových politikov, ktorí zapríčinili 2. svetovú vojnu. Dodnes je spájaný so židovskou otázkou a jej riešením (holokaustom) a pre veľa ľudí jeho meno znamenalo smrť. Hitlerov rečnícky talent a improvizácia, takisto jeho reč tela a mocné slová ho dostali na úplný vrchol. To nám dokazuje, že slová, gestá, reč tela a zapôsobenie sú neuveriteľne silné veci, ktorými je jednoduchý človek veľmi rýchlo ovplyvnený.

Hitler veľakrát robil nestále až agresívne gestá, keď rozprával. Ľudia si zväčša mysleli, že je to len jednoducho jeho črta, kúsok jeho osobnosti, ale v skutočnosti boli jeho gestá a reč tela naplánované dopredu a veľmi dobre precvičené s pomocou osobného fotografa.

Po skončení stretnutia s fotografom si Adolf Hitler porovnával fotky a zisťoval, ktoré gestá sú najsilnejšie a má ich použiť alebo naopak, ktoré v sebe nemajú žiadnu moc a má ich vyhodíť z plánu.

Hitler sám vedel, že niektoré z týchto fotiek sú naozaj zvláštne, cítil sa na nich občas sám zosmiešnený - preto požiadal svojho fotografa, aby všetky fotky, ktoré nepoužije, spálil. Jeho prosba bola však nevypočutá a mnoho fotiek je dodnes zachovaných. Preto historici dnes vedia odpoveď na otázku, čo bol Hitlerov magický elixír, ktorý ho dostal k moci - tvrdý tréning.

Reč tela, gestá a príhovory boli veľká časť Hitlerovej propagandy, chcel vyzeráť i znieť autenticky, lenže aby bol vo svojej autentickosti dokonalý, musel trénovať a presne to robil. Trénoval, nechal sa fotiť, chcel zlé fotky spáliť. Prudké švihanie rukami a silné slová, všetko zväčša natrénované... Úspešne ohúril celý národ.

**„Úspech nie je konečný, prehra nie je fatálna: je to odvaha pokračovať, ktorá sa ráta.”
- Winston Churchill**

Winston Churchill. Jeden z najvýznamnejších štátnikov 20. storočia, britský predseda vlády, ale aj uznávaný spisovateľ, žurnalista, vojak či zákonodarca a napokon víherca Nobelovej ceny. Ako sa stal tak známy a mocný?

O Churchillovi sa hovorí, že bol veľmi trpký a úprimný človek s ostrým jazykom, ale bol aj človek s dojímavými slovami, ktoré dostali veľkú časť národa. Aj keď jeho úprimnosť bola horká, bolo na nej mnohokrát veľa pravdy. Keď zasadol do premiérskeho kresla 10. mája 1940 počas jedného z najničivejších konfliktov Európy, nemohol svojim občanom sľúbiť nič iné, ako „krv, drinu, pot a slzy.“

Churchill bol majestátny rečník, jeho slová boli vždy plné moci, múdrosti a pravdy. A taktiež ťažkej úprimnosti či brutálnej dojímavosti. Po mnohých politických prešľapoch neupadol na duchu, naopak, nakopla ho hrozba menom Hitler, ktorú chcel poraziť, pred ktorou chcel chrániť svojich občanov.

Zaťal sa a čelil Hitlerovi priamo, nemal v pláne sa vzdať, ako znelo z jeho slov pred blížkou kapituláciou Francúzska. Boli to snáď jeho najmocnejšie slová, z ktorých sa ľuďom ježili všetky chlpy na tele: „Budeme pokračovať až do konca, budeme bojovať vo Francúzsku, budeme bojovať na moriach a oceánoch, budeme bojovať so vzrastajúcou smelosťou a silou, budeme brániť náš ostrov za akúkoľvek cenu, budeme bojovať na plážach, budeme bojovať na miestach vylodenia, budeme bojovať na pláňach a uliciach, budeme bojovať v kopcoch, nikdy sa nevzdáme...”

Churchillova výrečnosť, sila i pravdivosť, jeho múdrosť či úprimnosť a odhodlanosť ho dostali na vrch, do premiérskeho kresla, tieto jeho mocné stránky mu zabezpečili titul jedného z najvplyvnejších politikov 20. storočia a 2. svetovej vojny.

„Kde je človek, tam je problém. Kde nie je človek, nie je problém.”
- Josif Stalin

Najznámejší diktátor ZSSR, Josif Stalin. Ten, ktorý bol dlho vykresľovaný ako spasiteľ Sovietov, nakoniec tyran, ktorého meno sa spája so smrťou miliónov ľudí.

V mladosti bol vnímaný ako rebel, ktorý čítal zakázanú literatúru. Nakoniec sa dostal až

k boľševikom, pre ktorých vykrádal banky, aby mali z čoho byť financovaní. Nejakým spôsobom padol do oka Vladimírovi Leninovi, komunistickému revolucionárovi.

Stalinova cesta k moci bola trnistá hlavne preto, lebo jeho súdruhovia si po čase všimli, čo za autoritatívneho človeka v skutočnosti je. Chceli ho zhodiť z funkcie, no neúspešne.

Na vrchol svojej kariéry sa dostal hlavne vďaka prikrášľovaniu samého seba a vďaka krásnym slovám o socializme, neskôr komunizme.

Stalin sa nechal vyobrazovať ako boh, ale táto póza v niektorých ľuďoch vzbudzovala strach - on desivý nechcel byť, preto sa často na propagandistických plagátoch prihovárал ľudu alebo držal na rukách deti, chcel pôsobiť priateľsky - no stále sa pritom tváril ako boh. A samozrejme nemohol chýbať jeho falošne, ale úžasne vykreslený vzťah s Leninom. Lenin ho dávno rád nemal, videl v ňom hrozbu, ale to národ nevedel. Mysleli si, že s Leninom pred jeho smrťou vychádzal veľmi dobre, takže aj Stalin musí byť dobrý muž, však? Ak je Lenin naša záchrana, tak aj Stalin.

Bodka.

V skratke, Stalinova mocná zbraň a pomôcka na vyšplhanie sa na vrchol jeho kariéry, pomyselný rebrík, bola spomínaná propaganda a prikrášľovanie samého seba. Každá pieseň o ňom ho musela len ospevovať, každá literatúra ho musela opísať len v dobrom svetle, každý jeho obraz musel byť najlepší a ak nebol, beda maliarovi. Každé slovo, každá veta, kde padlo jeho meno, musela byť len a len dobrá. Bol to úžasný spôsob na zakrytie jeho nedokonalostí či zločinov, ktorých mal na účte fúru. A každý, kto si o ňom myslel niečo zlé či povedal niečo nelichotivé, bol potrestaný smrťou. Takto existovali len ľudia, ktorí mali radi Stalina, ktorí ho videli ako spasiteľa, najbližšieho priateľa Lenina, to najlepšie, čo sa mohlo stať Sovietskemu zväzu.

Načo dobrá politika, načo rozum, keď sa môžem prikrášliť a nespokojných zabíjať? To boli asi slová, ktorými sa Stalin riadil. Od začiatku až po koniec. Propaganda a zabíjanie ho spravili mocným. A teda aj tých pár pekných slov o industrializácii Ruska, ktoré ponúkol zničeným Rusom po 1. svetovej vojne. Pre nich bol spasiteľom.

Každý politik sa nejako inak dostal a dostane na vrchol. Za pomoci ľudí, možno svojej múdrosti, myšlienkam, slušnosti, krutosti alebo prefikanosti. No nie každý politik, čo sa dostane na vrchol, je aj dobrým politikom.

„Lojalita ku krajine vždy, k vláde, keď si to zaslúži.”
- Mark Twain

.moc mužov a sila žien

rodová nerovnosť a feminizmus

Rozdielne práva, menšie platy, nižšie spoločenské pozície, nepravdivé stereotypy, násilie. Rodová nerovnosť je napriek všetkému bežnou súčasťou našich životov. Či si to uvedomujeme alebo nie, tisíce žien denne čelia násiliu s rodovým podnetom. V dnešnej dobe, každé štvrté dievča vo veku 15 - 19 rokov nie je zamestnané ani sa nevzdeláva – v porovnaní s 1 z 10 chlapcov. V celosvetovom meradle tvoria ženy len 25 % zástupcov parlamentu a kongresu. Slovenské ženy zarábajú o štvrtinu menej ako muži. A ženám patrí menej ako 20 % svetovej pôdy. Nieť teda divu, že ani v modernej dobe sa ako ženy necítíme vypočuté a rovné mužom.

Už v skorom osvietenstve sa začali prvé boje proti nerovnosti a takéto "boje" pokračujú až dodnes. Oproti minulosti, kedy sa vtedajšie ženy snažili o volebné práva alebo právo na vlastný majetok, by sa dalo povedať, že nastalo mnoho zmien a ženy sa pomaly prebúdajú na svoje zaslúžené miesta vo svete. Nesmieme sa však nechať oklamať. Napriek tomu, že sa zdá, že pokrok bol veľký, pravdou je, že sme stále iba niekde v polovici cesty. Stačí len prejsť mimo Európy a veľmi ľahko spozorujeme, že boj za úplnú slobodu sa ešte zďaleka nekončí. Krajiny ako Afganistan, India, Somálsko alebo Demokratická republika Kongo sú dnes jedny z najnebezpečnejších krajín, kde ženy nemajú skoro žiadne práva. Síce má Kongo slovo demokracia v názve, tam asi aj končí. V krajine vládne silná diskriminácia a domáce násilie je tam bežnou súčasťou každodenného života.

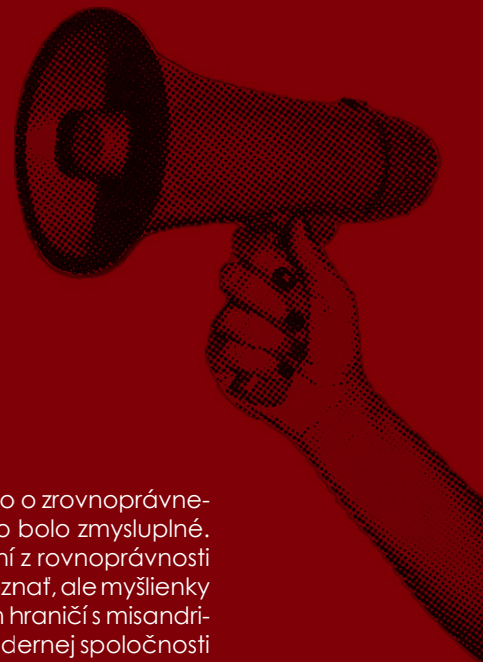
Podľa môjho názoru ďalším mrazivým prípadom je Brazília, v ktorej je každých 15 sekúnd napadnutá jedna žena a každé dve hodiny je jedna z nich dokonca zabitá. Mnoho ľudí ani len netuší, že aj v 21. storočí ženy stále masovo vychádzajú do ulíc so žiadosťami dodržiavania ich práv a zmeny obmedzujúcich zákonov, no napriek toľkému úsiliu, nápady bývajú spoločnosťou odmietnuté.

Iniciátori takýchto veľkých hnutí sa nazývajú dnes rovnako aj v minulosti: feministi. Veľa ľudí si definíciu tohto pojmu mylí alebo sú dokonca presvedčení, že títo ľudia sa chcú len povzniesť nad mužov a pripadá im to teda ako vyhrážka alebo hrozba, čo naozaj nie je posolstvom feminizmu. Byť feministkou totiž neznamená v žiadnom slova zmysle nahradiť alebo spochybňovať mužov, ale snažiť sa zabezpečiť ženám rovnaké podmienky a práva na život ako mužom, a to po celom svete. Smutnou skutočnosťou je, že úrady takýchto nedemokratických krajín pred týmto problémom zatvárajú oči a polícia to tiež nemá záujem riešiť. Kým si jedny ženy užívajú slobodu, iné v tom momente trpia.

Kto za to všetko ale môže? Vláda? Ľudia a obyvatelia jednotlivých krajín? Alebo len mužská tvrdohlavosť...? Myslím si, že je až nepochopiteľné, že aj po toľkých rokoch snahy, protestov, bojov a ústupkov sa vždy nejako dostaneme k tomu istému problému a nemusí nám ani záležať na storočí. Pre niekoho sa síce tieto veci môžu javiť ako samozrejmosť, no ja som presvedčená, že je takmer nemožné mať rovnoprávnú a demokratickú spoločnosť bez toho, aby boli slobodní a rovní všetci ľudia. Kým ženy nebudú mať rovnaké práva ako muži, verte či nie, nerovnosť sa bude v spoločnosti týkať každého.

A čo si o tejto téme myslia žiaci nášho gymnázia? Je feminizmus dôležitý? Sú si muži a ženy v dnešnej dobe rovní? A ako pomôcť a prispieť k ich zrovnoprávneniu?

Laura Paliesková, 1.A : Feminizmus je dôležitý. Doteraz sme žili v spoločnosti, ktorej vládli muži a osobne som sa naozaj potešila, keď sme za prezidentku dostali pani Čaputovú. Po rokoch vlády mužov si myslím, že každý zaznamenal, ako to ide dolu vodou a vláda žien mi príde omnoho zreteľnejšia a sofistikovanejšia. Na základe všeobecných faktov si myslím, že ženy už sú na tom lepšie, ako boli, ale stále to nie je dokonalé. Niektorí muži majú stále pocit nadradenosti, a to podľa mňa nie je v poriadku. Síce sú fyzicky zdatnejší, no ženy majú silu, napríklad čo sa psychiky týka. V prvom rade si myslím, že by sme sa mali všetci navzájom tolerovať, aby takáto nerovnosť neexistovala.

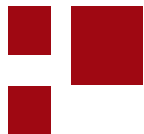
Matej Synák, 1.A: Feminizmus bol dobrý na začiatku, keď naozaj išlo o zrovnoprávnenie žien v spoločnosti, v ktorej 100 % moci patrila mužom, vtedy to bolo zmysluplné. V posledných rokoch sa pomaly ale isto moderný feminizmus mení z rovnoprávnosti mužov a žien na "nadvládu" žien. V spoločnosti ako takej to nie je poznať, ale myšlienky moderného feminizmu a to, ako je to prezentované, prinajmenšom hraničí s misandriou (nenávisť voči mužom, opak mizogýnie). Myslím si, že v našej modernej spoločnosti sú si muži a ženy rovní, no nie je to tak po celom svete. Jasným príkladom sú arabské krajiny a krajiny, kde prevláda islam. Ide o úplne inú kultúru, ako je naša. Ľudia v týchto krajinách majú odlišné ponímanie sveta. Z nášho hľadiska to určite nie je etické, ale neprináleží nám právo do ich kultúry zasahovať. Zmena by však mala nastať.

Lucia Novotná, Septíma: Nie je dŕa, kedy mne alebo žene v mojom okolí nebolo pripomenuté, že je "len žena". Nerozprávaj tolko, správaj sa tak, nerob tamto, to nevieš, lebo si žena a podobne. Žijeme v 21. storočí no feminizmus je napriek tomu veľmi dôležitý, hlavne preto, že diskriminácia je skrytejšia, na prvý pohľad nejasná, zapletená do bežných denných situácií. Jedine, ako sa toto môže vyriešiť, je vzdelávať, vzdelávať a vzdelávať. Rozprávať sa o týchto problémoch a v médiách a verejnom priestranstve nevytvárať umelý pocit mužskej nadradenosti.

Magda Teřáková, Septíma: Či je feminizmus - uznanie (a túžba po odstránení) nerovností založených na pohlaví - dôležitý? Nuž, mal by byť. V našej súčasnej spoločnosti sa binárny spôsob nazerania na koncept pohlavia a rodu stáva zbraňou. Vytvára systém kategorizácie sveta i nerovnomernej distribúcie moci v ňom. Ako ľudstvo sme ukuli meč z kovu spoločenských noriem správania, nazvali ho patriarchálny systém, jednej časti ho podali do rúk a odporučili ním mieriť na druhú. Avšak ide o dvojsečnú zbraň, tak istým spôsobom koniec-koncov krvácajú obe strany - i keď jedna oveľa viac. Kľúčové je uvedomenie, že niečo nie je v poriadku a rozhodnutie to napraviť. Aby sme sa všetci zhodli na probléme a mohli ho následne riešiť, treba komunikovať, vypočuť sa, pochopiť sa, vzdelávať sa. Hlavne je potrebné si uvedomiť, že človek vytvoril kultúru a nie naopak, tak ju azda dokážeme pomaly spoločne aj zmeniť. Aktuálnu zbraň môžeme zahodiť alebo sa radšej poučiť na jej dizajnových chybách a pokúsiť sa ju pretvoriť na systém, ktorý už nebude tolko ubližovať.

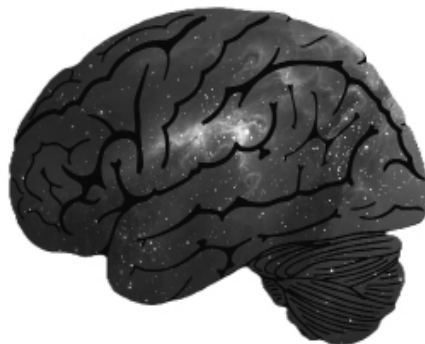
m o c p o d v e d o m i a

Mysel je netelesná podstata, ktorá nás sprevádza celým naším životom. Spracúva, vyhodnocuje a precituje všetky naše predstavy, z ktorých tvorí naše identity. Od sebanaplňajúceho proroctva po preludy a halucinácie obohacuje naše vedomie. Nevinná časť mozgu, ktorú zväčša dokážeme kontrolovať.

Už v roku 1834 sa ale dokázalo, že isté informácie vedomiu unikajú a spracováva ich niečo iné. Okrem toho, čo si vo svojom vnútornom svete a osobných zážitkoch uvedomujeme, za temnou oponou našej mysle sa skrýva podvedomie. Podvedomie, ktoré nás ovláda viac ako my jeho. Hoci si myslíme, že vieme, prečo konáme tak či onak, v skutočnosti ide len o príbehy, ktoré si nevedome vymýšľame na vysvetlenie svojich činov.

Minulý rok psychológovia PiersLowe a MargaretWebbová zorganizovali experiment, ktorého účastníci mali určiť, či medzi fotografiami, na ktoré sa pozerali 1,5 sekundy, nastala zmena. Obvykle správne určili, že zmena nastala, no nedokázali ju identifikovať, iba ju „vycítili“. Toto „vycítenie“, či „vnuknutie“, podobné tým, o akých hovoria jasnovidci, nebolo dielom mimozmyslového vnímania, ale skutočností, že niektoré javy registrujeme bez toho, aby o tom vedelo naše vedomie.

Prakticky všetko, čo vidíme, alebo počujeme, vplyva bez toho, aby sme si to uvedomovali na naše podvedomie, a teda na naše neskoršie správanie a rozhodovanie. Uskutočnilo sa mnoho experimentov a výskumov týkajúcich sa funkcií našej mysle a zistilo sa, že takéto podvedomím konštruované klamy vážne narušujú spoľahlivosť našej pamäte.

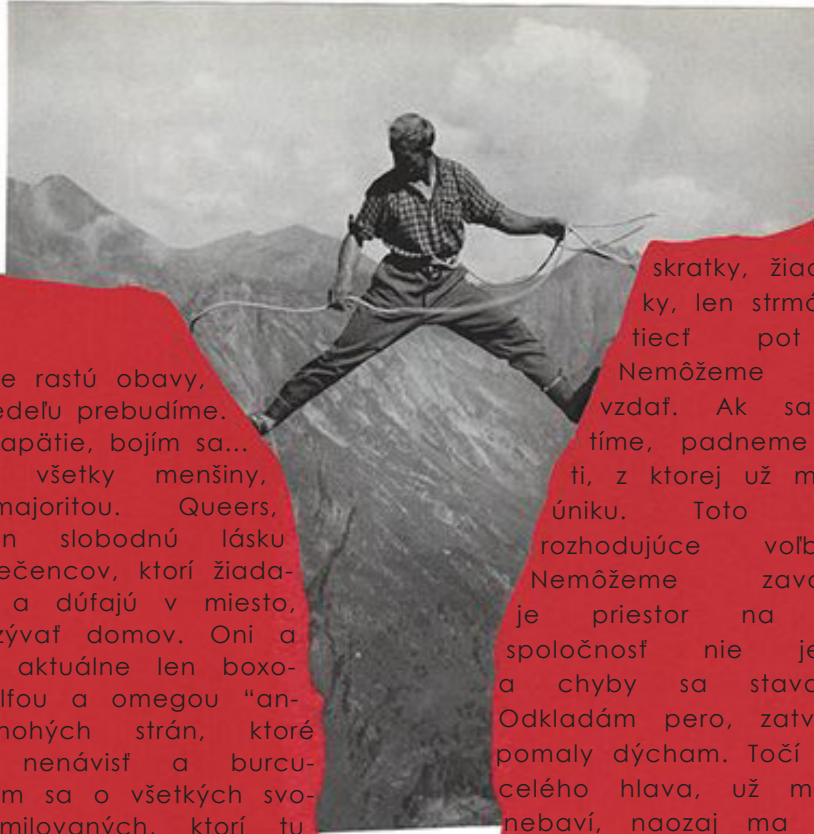
Každý rok sa vykoná viac ako stotisíc identifikácií podozrivých očitými svedkami, pričom štatistiky ukazujú, že svedkovia v 20 až 25 % prípadov určia za páchatela osobu, o ktorej policajti vedia, že je nevinná, pretože ide o človeka, ktorého do zástupu iba dodali, aby doplnili jeho počet (napríklad iní policajti alebo miestni väzni).

V skutočnosti majú ľudia dobrú pamäť na všeobecný ráz udalostí, ale zlé pre detaily. Keď sme nútení spomenúť si na detaily, nevedome si naše medzery doplníme a vlastnej fabulácii uveríme. Tak ako v experimentoch, aj v bežnom živote ľudia skutočné vplyvy, meniace ich rozhodovanie a správanie, vedomie nerozpoznajú a svoje rozhodovanie a správanie vysvetľujú namiesto toho výmyslami. Takto jednoducho vzniká v našej mysli napríklad nebadaná manipulácia, kedy sme presvedčení o svojej správnosti, no pravda môže byť úplne inde.

Potvrdil nám to aj experiment, ktorý som sa rozhodla zorganizovať za pomoci kamarátov a spolužiakov. Dobrovoľníci dostali úlohu postupne otestovať tri pracie prášky v odlišne sfarbených obaloch, z ktorých je jeden prevažne žltý, druhý prevažne modrý a tretí modro-žltý. Väčšina ohodnotila najlepšie ten žltomodrý. Pri otázke, prečo sa im zdal najlepší, vyrozprávali rôzne odôvodnenia o účinnosti, hoci v skutočnosti testovali ten istý prášok v troch odlišných baleniach.

A to isté platí pri víne: pokiaľ experimentátori nalejú z fľaše drahého vína niektorú podstatne lacnejšiu odrodu, tá bude účastníkom experimentu chutiť lepšie – dokonca sa objaví vzorec mozgovej aktivity celkom ako pri pití drahého vína. Čo majú uvedené príklady spoločné? Vo všetkých z nich nad naším vedomým uvažovaním a rozhodovaním vífazi automatický vzorec správania, siahajúci do hĺbín ľudského podvedomia. A ako vidíte, je veľmi ľahké ho zmanipulovať.

.2 dni do volieb

28. 09. 2023

Postupne vo mne rastú obavy, do čoho sa v nedeľu prebudíme. Rastie vo mne napätie, bojím sa... V mysli mám všetky menšiny, odstrčených majoritou. Queers, ktorí chcú len slobodnú lásku a toleranciu. Utečencov, ktorí žiadajú o bezpečie a dúfajú v miesto, ktoré môžu nazývať domov. Oni a mnohí ďalší sú aktuálne len boxovacie vrecia, alfou a omegou "antikampane" mnohých strán, ktoré primárne šíria nenávisť a burcujú davy. Obávam sa o všetkých svojich blízkych, milovaných, ktorí tu možno po voľbách už nebudú v bezpečí. Pripomínam si mená ľudí, pre mňa moderných hrdinov, ktorí zaplatili svojím životom za nás a naše činy, avšak ani to nestačilo a miesto toho, aby smrť ľudí spojila, v spoločnosti vznikli ešte väčšie priepasti. Daniel Tupý, obeť doteraz nevyriešeného napadnutia. Juraj Vankulič a Matúš Horváth, obeť teroristického útoku. Ján Kuciak a Martina Kušnírová, nezabudnuteľná smrť, ktorá najviac otriasla krajinou a vyťahla tisíce ľudí do ulíc s heslom "Za slušné Slovensko". V ten večer nezomreli len dvaja nevinní ľudia, s nimi zomrela aj posledná nádej na slušnú politiku, bezpečie a všetko, čo sme si tu od novembra '89 stavali. Neodvracajme oči a ukazujme prstom - do zrkadla. Spoločenská nezainteresovanosť a absolútne zlyhanie kriticky hodnotiť politikov nás všetkých dotiahla až sem, všetci sme spolu jednou nohou v hrobe, odtiaľto tak ľahko neujdeme.

Tu už nie sú skratky, žiadne obchádzky, len strmá cesta. Bude tiecť pot aj krv. Nemôžeme sa však vzdať. Ak sa teraz pustíme, padneme do priepasti, z ktorej už možno nebude úniku. Toto sú najviac rozhodujúce voľby doteraz. Nemôžeme zaváhať. Nie je priestor na chyby. No spoločnosť nie je dokonalá a chyby sa stavajú neustále. Odkladám pero, zatváram oči. A pomaly dýcham. Točí sa mi z toho celého hlava, už ma to naozaj nebaví, naozaj ma nebaví žiť v neustálej úzkosti z toho, čo v budúcnosti príde. Je na nás všetkých, ako budeme pokračovať, je to hlavne na tých nad nami. Avšak tí len pokrikujú, kričia marketingovou firmou vymyslené heslá, slogany a smejú sa. Smejú sa nám priamo do tváre, smejú sa na nás, ako úboho sme dopadli a najviac na tom, o koľko im je lepšie. Dúfam, len že o pár rokov sa my budeme smiať na nich, keď budú len škvrnou na našej histórii. Avšak politici sú ako holuby, len na nás z vrchu...

31. 11. 2023

Výsledky parlamentných volieb
Strana Smer – SSD vyhrala... Fico získal 22 % s náskokom necelých 6% pred Progresívnym Slovenskom. Naša spoločnosť nie je dokonalá a chyby sa stavajú neustále....

.lucia novotná, septima

**.vlastná
tvorba**

sama

Cítim sa sama. Cítim sa sama a ako šupka od citróna. Taká, akú necháš každé ráno na kuchynskej linke, aby ju tvoja matka vyhodila do koša. Nie správne do komunálu, ale ignorantsky do bioodpadu, čím zničí snahu všetkých vašich susedov.

Cítim sa sama. Koniec k o n - cov aj som sama, pretože už nedýcham ten istý vzduch čo ty. Pretože ty už pre mňa nedýchaš. No myslím, že na to už nemyslím. Dnes som bola v potravinách. Tvoja matka ma poprosila, aby som sa zo školy zastavila v potravinách, vraj to k vám mám po ceste domov. Chcela 300 gramov kuracej šunky a toľko isto syra. Prišlo mi blbé odmietnuť ju.

Keď som pri krájaní pulte čakala na plátky starého mäsa, prišlo mi zle. Pri východe ma naplo a mladá pani s dieťaťom v ruke na mňa nepríjemne zazerala.

Doma som si prechádzala po jazvách na dlani. Jazvách po tebe. Mala som potrebu rozšíriť zbierku, no nohy odmietali spraviť akýkoľvek pohyb von z postele. Tak som na ne len pozerala, potom som ich ovoňala - vôňou ľa však vôbec nepripomínali a napokon som ich ochutnala, čo prinieslo úplne rovnaký výsledok.

Myslím, že som na chvíľu zaspala. Prebudila som sa na rovnaký pocit ako vždy. Nechcela som dýchať. Mohla som dýchať, len ťažko. Na hrudi ma čosi ťažilo, akýsi kameň, ktorý na mňa počas spánku dopadol a nechcelo sa mu zliezť. Nemala som chuť ho prehovárať, tak ho teraz všade vláčim so sebou.

Aj tvoja mama ho videla. V jednej ruke som držala kameň a druhou jej podávala šunku, z ktorej vôňa sa mi robilo nevoľno. Odmietla som, keď ma pozerala dovnútra, pretože som vedela, že si zavretý v izbe a nič si jej nepovedal. Nemala by som byť prvá.

Večer som chcela ísť do vane. Ohriať sa. Ale ani okno, ktoré na mňa útočilo novembrovým chladom, sa mi nechcelo zavrieť. Možno som si všetok ten

chlad – tvoj i vetra - vlastne zaslúžila za všetok ten oheň, s ktorým som ruka v ruke behala po svete.

V noci som chcela z vane vyjsť. Horúca voda už dávno vychladla, z priesračnej sa zmenila na kalnú a nevoňala po mne. Nevoňala po tebe. Dokonca tak ani nechutila. Ani tak nevyzerala. Ničím mi ťa nepripomínala. Bola zázemím, ktoré mi od teba ponúklo skrýšu.

Nad ránom som si nahrala predvolebnú debatu. Spravila som si k nej pukance. Nechcelo sa mi veriť, že to sme vlastne my, že tam som vlastne ja. Že v mojom vnútri sedia piati muži v strednom veku, ktorí si ma kúsok po kúsku rozoberajú. Niečo si nechajú, niečo ponúknú kamarátom, niečo sľúbia mne. Mám ťažkosti im dôverovať.

Chcela by som im povedať, nech s tým prestanú, nech mi ma vrátia celú. Nech ma vrátia najskôr mne, ja sa potom nalíčim a skryjem za púdrovú masku, až sa dám tebe. Teba potom po chvíli prestanem baviť. Rozmažeš mi rúž a necháš roztrieť špirálu. Ja sa len usmejem, vezmem vlhké utierky, všetko opravím a odložím sa na poličku.

Nič im nepoviem. Ústa mi v strede myšlienky prestali pracovať a skoro som sa zadusila pukancom. Keby sa to stalo, nemusela by som na poličke sedieť tak sama. Vedľa mňa by si postavil môj slnečný hrob.

natália šašínková, sexta

pa-ra-dox

Utápam sa...

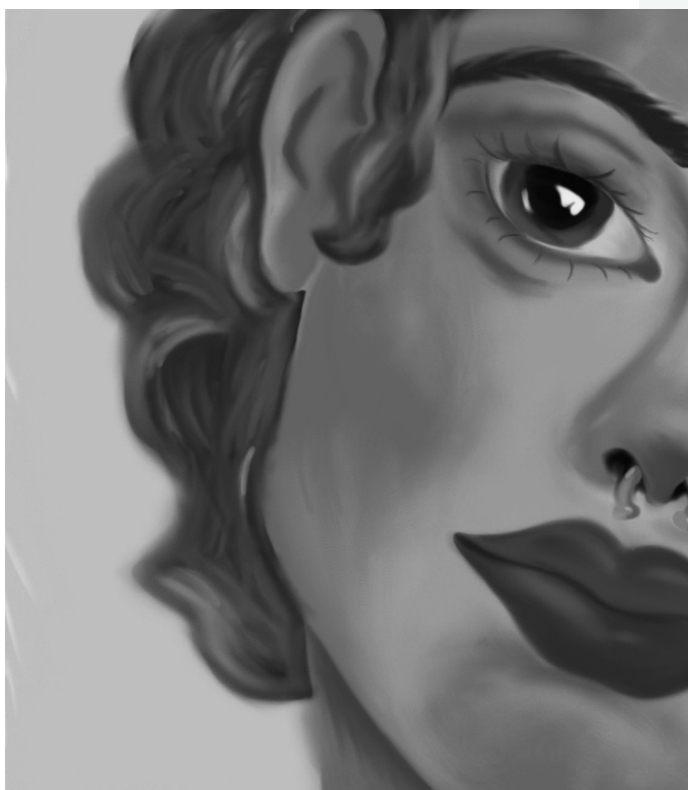
Rada by som povedala, že vo vlastných myšlienkach, avšak hlavu mám až strašidelne prázdnu. Sem-tam preletí myšlienka ako kométa, zazriem ju na zlomok sekundy, potom však navždy zmizne. Je pominuteľná, tak ako všetko ostatné. Rozprávam sa sama so sebou, občas v hlave, občas nahlas. Slová vyrieknuté do éteru, tak prázdneho a zároveň naplneného až po okraj. Vznášajú sa v mojej izbe a opakovane strácajú a nadobúdajú význam. Snažím sa nájsť príčinu, pôvod, začiatočný alebo cieľový bod, nápovedu, prečo sa toto deje, kde sa všetko stratilo. (...) Pomaly ako domček z karát jemným vánkom ťažkostí sa všetko rúca. Poloprázdny a zároveň poloplný, šach-mat a zároveň prehra, začiatok aj koniec, vrchol i dno, život a smrť. Zauzlené cestičky bez šance na nájdenie kľúča k uzamknutým dverám večnej slasti a naplnenia. Hľadáme sa a strácame sa. Myšlienky, ktoré ani nemám v hlave, vyslovujem nahlas a snažím sa v nich nájsť význam.

A musí všetko mať svoj význam?

lucia novotná, septima

ilustrácie: natália šašinková, sexta

where to find magic

When it comes to magic, everyone thinks it's about sparkles and miracles and could only happen in fairy tales

with little fairies or beautiful unicorns, in places where the water burns and fire pours, where people prefer to spice their food with sand and run their hands through salt. In places, where the moon comes out in the morning and where the sun peeks out at night, places where the sky is green and grass is blue. But not many people realize that magic can be found in such a basic world. Like ours. The one, where there are no fairies and it has just plain horses, with nothing to adorn their head, in places, where the water is just refreshing as it should be and where fire needs to be looked out for. In the simple world, where people don't like the taste of crunchy little rocks of sand and prefer salt in their meals, the world, where the sun lights up our mornings and where the moon makes the night sky look miraculous. It's all here, even around you, when you're lying in the dark, sage green grass, counting clouds on the beautiful, daytime blue sky. All you need to do is simply look around, and open your eyes, which also hide a bunch of miracles. Eyes, with all different shades and colours, all hiding a different story about us, different experiences. Looking deeply into someone's eyes can tell you so much. Someone's eyes can look like a little sad sea, others can present a beautiful, green meadow, with happiness and a warm feeling to share—or brown eyes, having the look of fresh black coffee, promising reassurance. With such magical things, as eyes, you can absorb even more magic. Of course, not only with eyes. Some people look out for magic with the feeling of it with their hands, brushing it on their face, or maybe even feeling it with their whole body, how it makes them feel if the tingling in their heart from it is nice, or too tingly. Some simply listen to the description, to how it may or may not look like, imagining it, hoping to get the best and only good idea of magic. In short, magic can be felt in every aspect and anywhere. Magic is in such a simple thing of life, as the weather changes. It's so magical to see the sunshine, brighten up children's faces and sparkle up the rivers and in such a while, see the heavy raindrops fall, out of the dark, gloomy sky, somber. Hair wet, mascara smudged all over the ladies' eyes, but

the children keep on laughing, playing in the rain. Boots wet, girls' dresses dirty and that boy's new jeans aren't looking any better. But the kids don't last long in the wet weather and their stained clothes anyway. Their caring mothers take their hands and grab them inside in a hurry, urging them to go inside, to the warm fireplace, afraid that their children could get sick. Children. Aren't they magical? So full of wonder, always playful, with a bright smile, sparkly face, and bitter honesty. I feel like the world would be much less magical without children and their ways of seeing the world. Such new little souls in this world need to discover and experience

all sorts of adventures. Oh and their fantasy. They always make our world seem like a new, fantasy place, written by some great writer, like a book by Tolkien himself. They never stop seeing the world with their pink glasses of fantasy and fairy tales. They are the ones, who can find fairies and

unicorns in this world and not fear fire. They might fear the dark a little and can't live without their mother's hugs, but that doesn't stop them from being forever fearless in exploring the magic of us and around us. And we should never really stop being like the smallest ones of us, our kids. We should never stop being mesmerized by the world, its magic, its beauty, the magic of everyone around us, their eyes, or maybe even their warm hands, the feeling of water and burning of fire, the cold, heavy raindrops on our face during rain, or warm sunlight and children's laughter. Magic, it's in other people, in the places around us, and in things around us, we're just so used to this world, our home, that we simply don't see the magic anymore. But it's all here. So, where to find

magic? Anywhere. Look into someone's eyes. Look up at the sky. Lay in the grass. Run your hands through the sand. Feel the sun on your face. For magic, you don't need to search for fairy tale books. It's all here. We're living in the magic.

sa len...
h r o z n e
ko...a mám
rada. Možno je
tu, ale i keď ter-
že nepocháď-
tam sa skutočne cítim doma. S ňou. Určite
to aj ty poznáš, Kika. Určite ma chápeš..."

Povzdychla som si. Nebolo to tak dávno, ale pripadalo mi to ako večnosť. Objavovať obrovský nepoznaný vesmír je fajn, veď je krásny, ale domov je domov. Toto som predsa vždy chcela...ale ako by povedala ona, srdcu nerozkážeš.

„Ach, áno, poznám. Aj ja to predsa cítim, každý deň. No uvedomujem si, že ja, na rozdiel od teba, sa vrátiť nemôžem. A úprimne ani nechcem. Plynutím času som sa s tým vysporiadala. Teraz mi to už ani nevádi. Už som si vytvorila nový domov. A nevolaj ma Kika!“ odpovedala mi moja nová kamarátka-spríevodkyňa. Teda, už ani nie až taká nová...

Rakia je proste taká. Podľa pozemského kalendára má len desať rokov, ale je snáď rozumnejšia než väčšina zemských dospelých. Okrem toho, je aj univerzálny chodiaci prekladač – pochádza z rodu, ktorý už milióny rokov prevádzkuje inštitúciu, zvanú Centrálnu vesmírnu riadiacu stredisko a úschovňa informácií. Členovia tohto rodu majú zvláštnu schopnosť rozprávať takzvaným „univerzálnym jazykom“, čo znamená, že oni rozumejú úplne všetkým a všetci rozumejú im, akoby počuli výpoveď v ich vlastnej reči. Je to veľmi užitočné mať niekoho takého so sebou na ceste naprieč vesmírom.

Rakii sa ale nepáčil život v byrokracii, a tak pred niekoľkými zemskými rokmi utiekla. Vzala si jednu z rodinných vesmírnych lodí a vydala sa na potulky. Videla toho už veľa, omnoho viac, než hocikto iný v našej galaxii. A preto som taká šťastná, že práve ona sa zjavila na Zemi pred niečím viac ako rokom.

„Prepáč, ale musíš si na to už konečne zvyknúť. Ty dobre vieš, že ja neprestanem.“

„Nechápem zemský zvyk. Ľudia všetko skracujú, niekedy až natolko, že to stráca svoj pôvodný význam. Budeš sa musieť naučiť nazývať veci a bytosti ich správnymi menami. Iba vtedy sa môžeš naučiť spoznávať ich podstatu.“

Ako vždy, obhájala si svoj názor múdrou myšlienkou,

„Uvidím ju dnes. Po dlhej dobe...ju, čo mi pomohla objaviť, kto som. Nebolo to tak dávno, čo som odišla, ale predje to ďale-ju hrozne môj domov az už viem, zam zo Zeme, ňou. Určite to aj ty poznáš, Kika. Určite ma chápeš..."

ou, ktorej som už nemohla kontrovať. Chcela som sa naučiť to, o čom mi teraz vravela. Zdá sa, že ľudia sú veľmi limitovaní svojimi zmyslami. Všetky stvorenia, ktoré som stretla tu za bariérami Slnecnej sústavy, dokážu vnímať svoje okolie, chápať podstatu vecí, bez toho, aby ich videli alebo sa ich dotýkali. Ľudia, ako som pomaly zisťovala, sú nesmierne pozadu oproti ostatným civilizáciám. Sú tu už dlho, no priveľmi zaneprázdnení zabíjaním sa navzájom, aby mohli zažiť akýkoľvek výrazný pokrok v zmýšľaní aj technike. Ani len netušia, čo leží ďalej, než ich vlastný krpatý svet.

Rakia sa postavila z kresla a vyhlásila, že je čas odísť, ak chceme mať aspoň pár dní na Zemi pred začiatkom slávností. Tie mali byť presne tu, presne o týždeň. Teda, nie priamo v cukrárni, kde sme doteraz sedeli, ale vonku pred ňou. Organizovali sa len raz za tisícročie (v pozemských rokoch) a hostia prichádzali zo široka-ďaleka. Nachádzali sme sa niekde neďaleko stredu vesmíru a bolo mi povedané, že tu dochádza k určitému javu, ktorý sa nedá slovne opísať. Som si ani nevedela predstaviť, aký úžas to musí byť, keď len pri pohľade na moju rodnú planétu mi idú takmer oči vypadnúť z jamôk. A tá je podľa Rakiiných informácií nič oproti tomuto.

Poslušne som vstala aj ja a spoločne sme prešli k Rakiinej lodi zvanej Kritsaen. Pri našom prvom stretnutí mi vysvetlila, že v istom dávnom jazyku to znamená niečo ako „cestovateľ z ďaleka“. Bola to rodinná loď...bola to pre ňu rodina. Alebo aspoň spomienka na rodinu. A bola to krásna ukážka najmodernejšej technológie, aká v celom známom vesmíre existovala. Kritsaen fungovala na princípe, že počas letu pod sebou otvorila červiu dieru a tá akoby loď zhltna. Posádka potom precestovala piatou dimenziou až na ňou zvolený cieľový bod. Táto technológia sa že vraj nikdy nekaží, avšak má jednu malinkú chybu...

„Stále si si stopercentne istá, že je to bezpečné?“

„Samozrejme! Naši by Kritsaen predsa nezaradili do služby, pokiaľ by si tým neboli absolútne istí!“ Rakia sa nikdy ničoho nebála. Bola to dobrá vlastnosť...väčšinou. Vždy som jej ale pred cestou vyslovila svoje obavy. Pravda, zatiaľ sa nám nič nestalo, ale táto cesta bola asi taká riskantná ako ľudský let na Mars. Takéto „drobnosti“ ju ale nezastavia. Život je jej ľahostajný; žije len pre seba...kiežby som aj ja mala takú voľnosť...

„Jaj, no dobre, verím ti. Tak, či onak, iný spôsob, ako absolvovať túto cestu neexistuje.“

„Presne! Na dobrodružstvo!“ vykrikla veselo, presúvajúc sa do riadiacej kabíny lode. Boli to práve takéto momenty, čo mi pripomínali, že sa rozprávam s priveľmi rozumným hyperaktívnym dieťaťom. Rozum nemusí zamaskovať kuriozitu a detskosť. Tie môžu pretrvať aj do konca života.

„Na dobrodružstvo,“ povedala som, ako už je našim zvykom, a sadla som si na miesto spolujazdca. Pevne som sa pripásala. Loď samá o sebe bola pohodlná ako päťhviezdčkový

cukráreň v strede vesmíru

hotel, ale tieto skoky cez časopriestor neboli žiadna sranda. Môj žalúdok, hlava i zvyšok tela toho vydržia veľa, ale ten zvláštny pocit, čo mnou vždy prejde, keď vojdeme do piatej dimenzie je asi taký neznesiteľný akoby práve do mňa niekto zapichol tisíc malých nožov, no zároveň akoby som bola ovinutá do jemnej teplej hmloviny. Keď vyjdeme späť do vákuu, zrazu sa mi všetko zdá akési tvrdé a chladné a srdce mi vždy nesmierne búši. Celkovo je to dosť nepríjemný pocit. Rakia sa ale vždy smeje. Vraví, že ju to nesmierne štekľí. Tej malej potvore sa všetko zdá ako sranda. Tá je na to zvyknutá. Potiahla páku a takmer rýchlosťou svetla sme vyrazili vpred do temnôt vesmíru.

Tentokrát to bolo všetko akési iné. Nepozdávalo sa mi to. Niečo bolo zle.

Nože ma nepichali...ani prikrývka ma neoviala...a počula som hrozný vreskot a smiech. Nebol to Raki-in smiech. Ona len nehybne sedela, akoby skamenená, po mojom ľavom boku. Toto sa jej asi ešte nikdy nestalo...desilo ju to. Ale veď Rakia sa ničoho nebojí...

Potom prišiel vietor. Naša loď zrazu nebola loďou. Nič nebolo ničím...

Piata dimenzia sa mi vždy spájala so svetlom...teda nebolo to celkom svetlo, ale niečo také podobné. Ale teraz tu bola iba tma. Tma a chlad a číhajúce zlo. Cítila som hnev, no nepatrilo mi. Smiech pomaly zosilňoval...videla som hmlisté sivé ruky...načahovali sa za nami...otáčali nás do iného smeru...

Impovia.

Rakia mi kedysi hovorila o nich legendy. Boli to pôvodní obyvatelia piatej dimenzie. Teda, tak sa im hovorí, ale nesmú sa brať ako konkrétne bytosti, skôr len v zmysle, že tam existujú a neexistujú zároveň. Ani ja tomu úplne nerozumiem, ale sú to akísi strážcovia. A nepáči sa im, že podaktorí cestovatelia im začali chodiť do ich skrytého „sveta“.

Čierňava pomizla. Boli sme vonku. Chvíľu som si myslela, že sa povraciam, ale že všetko bude v poriadku. No, veľmi som sa mýlila.

Rakia sa vrátila z jej zamrznutého stavu obrovským krikom. Keby som nevedela vôbec nič o tom, ako veci fungujú vo vesmíre, povedala by som, že ju bolo počuť až do ďalšej galaxie. Ale, pravdaže, hneď ako som sa donútila otvoriť si oči, zistila som, že jej krik je oprávnený.

„To je...to je...“ Nedokázala som to povedať, no Rakia to spravila za mňa.

„ČIER- NA DIERAAAAAAAAA!!!!“
Boli sme k nej neuveriteľne blíz-

ko...a ona nás vľahovala. Toto bola naša smrť. Veľmi brutálna smrť. Už sa mi ani nechcelo vraciť. Moje podvedomie začalo samo od seba premýšľať... Myslela som znova na ňu. Tú, čo už nikdy neuvidím. Tú, ktorú som opustila. Navždy. Nikdy nebude vedieť, že som na ňu nezabudla. Nikdy nebude vedieť, že som sa chcela vrátiť.

Či už sú moje korene na Zemi, alebo na hoci akej inej planéte v opačnom kúte vesmíru...Zem bude vždy môj domov. To miesto, kde sa vždy budem chcieť vrátiť, kdekoľvek som, a čokoľvek som zažila. Tá Zem, kde je ona. Kde sú najkrajšie západy slnka. Kde je najpokojnejšia príroda. Zem – izolovaná od všetkých ostatných planét, vo vlastnej malej bubline...ktorej krásy nikto nikdy neobjaví. Nikto z ďalekého vesmíru ju neocení tak, ako ja...a už o nej nikomu nikdy nepoviem...

Úprimne neviem, čo sa dialo, ani ako sa to dialo, ale kým som hlboko premýšľala nad životom, Rakia sa vzchopila a začala akúsi šialene rýchlu záchrannú procedúru. Kritsaen sa znova naštartovala a určitým extrémne zložitým manévrom s ňou Rakia obletela hrozivú čiernu dieru. Tá, ako som sa neskôr dozvedela, bola známa pod menom Lakois, a jedine šťastie nás zachránilo, pretože zrovna bola jednou z tých menších. Odrazili sme sa od jej gravitačného poľa a vyrazili sme smerom k Zemi.

Nebolo to príliš ďaleko, ale keďže sa nám to zdal ako príliš veľký risk znovu otvárať červiu dieru a prechádzať momentálne nestabilnou piatou dimenziou, museli sme sa jednoducho dať do umelého spánku a absolvovať dlhú priamu cestu. Už to bolo jedno, či stratíme ďalších pár rokov. Priblíženie sa k čiernej diere nám už aj tak ubralo priveľa času...začala som uvažovať, či vôbec spoznám svoju drahú planétku Zem...

Keď sme dorazili, bol rok 2058. Pre mňa to bol iba jeden rok, odkedy som zistila o svojom pôvode a vydala sa do obrovských diaľok zistiť viac o sebe a o svojej planéte. Ale pre pozemšťanov to boli takmer tri dekády...

Veľa sa toho zmenilo, ale ľudia nie. Našla som ju. Ona bola už v strednom veku, ja som ešte len otvárala dvere do dospelosti...kedysi sme bývali spolužiačky... No, spoznala ma. A sadli sme si spolu do jednej malej cukrárne, niekde na Slovensku – do cukrárne v strede môjho vesmíru. A rozprávali sme sa, akoby sa nič nestalo. Mali sme na to celú večnosť... pretože ja už som nikdy znova neodišla.

petra anna fedeleš, kvinta

my dvaja, čo sa nepoznáme

Nepovedali jediné slovo. Obaja mlčali. Potichu vedľa seba iba stáli a hľadeli si hlboko do očí. Marekovi sa v tej chvíli zdalo, že sa zastavil čas. Zhlboka dýchal a pozeral do Zojiných hnedých detských očí. Oproti tým jeho boli veľké a tmavé, ohraničené hrubými čiernymi linkami, perfektne symetrickými na oboch viečkach. Po chvíli mu nevedomky začali stúpať kútky.

Bola to ona, ktorá napokon prerušila nemé pohľady. Pozornosť presunula na svoj alkoholom posilnený doprovod, ktorý sa práve zhováral s jeho kamarátmi a divoko gestikuloval. Zhlboka vydýchne a myšlienkami sa vráti k Marekovi.

Ten veľkými dúškami chlípala svetlé pivo, aj keď pena už mu dávno spadla. „Nemáš cigu?“ spýta sa ho a vystrie k nemu otvorenú dlaň. „Pre pekné dievčatá vždy,“ odpovie s úškrnom. Zoja opäť mlčí, nepohne sa jej jediný sval na tvári. Marek jej podá zatvorenú krabičku a zapalovač so slovami Poslúž si. Pretáča očami.

„Zlatko, idem s chlapcami dovnútra,“ vyruší ju pri druhom potiahnutí Nikolas. „Teraz, keď som si zapálila?“ Nikolas zatrasie hlavou, vtisne jej lepivý rumový bozk na čelo a spolu s partiou odchádza v dverách. Zoja si potiahne, vypustí z pľúc kúdol dymu a osamelá,

s pohľadom malého dievčatka opäť usídli oči na Marekových.

„Nechcem ťa vidieť s ovisnutými kútikmi,“ chytí ju za bradu a brnkne do nosa. Zoja sa na sekundu usmeje, je to hlavne zámienka dostať sa spod jeho dotyku. „Ale no tak, princezná,“ cvakne jazykom a - tentokrát už pevnejšie - si ju privinie k svojmu boku.

Strasie ho, keď je jeho teplá dlaň vystavená chladu jej chrbta. „Nie je ti zima?“ spýta sa. „Je,“ prikývne Zoja. Ani jeden z nich sa však nepohne.

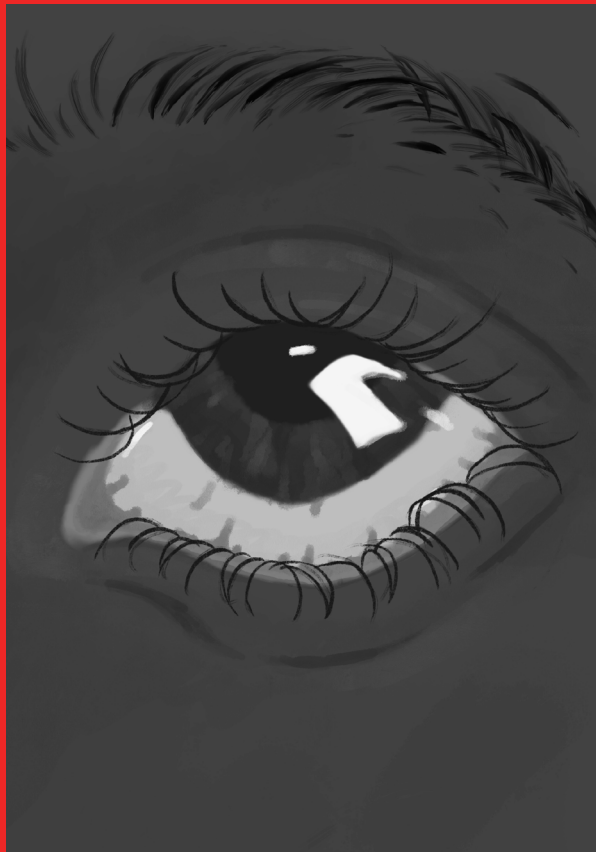
„Vedela si, že Nikolasova mama bola moja triedna na gympli, kým odišla na materskú?“ spýtal sa. Vedela to. Povedal to Nikolasovi hneď, ako prišli, napriek tomu, že sa predtým ešte nerozprávali a Nikolas nevedel, kto to je. Akoby aj mohol, keď sa stretli jediný raz v živote, počas maturít Marekovej triedy, keď mal len dva roky. „Vedela, bola som tam, keď si Marek spoznal.“ „Práve som sa ti priznal, aký som starý,“ uškrnul sa a ešte pevnejšie ju stisol. Zoja sa naňho pobavene pozrela, zahasila cigaretu a pred odchodom do vnútra mu povedala: „Ešteže ja mám viac rozumu a nepriznám, aká som mladá.“

Krátko po tom, čo vošla do preplneného klubu, sa vyprázdnil bar a všetci sa postavili pred pódium, netrpezlivo čakajúc na príchod dlho očakávanej kapely. Objedná si fľašu nechladenej jemne perlivej minerálky, za ktorú chtiac-nechtiac zaplatí tri eurá a sama sa stratí v dave.

Takmer hodinu sa krúti do rytmu rockovej hudby a vreskotu skalných fanúšikov a fanúšičiek. Niekoľkokrát zachytí Nikolasov pohľad na jej odhalenom páse a nohách v úzkych krafasoch. Nevykročí a nezachytí ju, až pokým ho jeho kamaráti nepošlú počas kludnej balady. Zoja sa v Nikolasovom náručí usmieva od ucha k uchu predstavujúc si svoje telo v rukách tridsiatnika s vráskami okolo očí a tromi šedivými vlasmi, ktorý na ňu určite čaká vonku.

Nikolas sa nemôže zbaviť pocitu hrdosti na samého seba, aký je skvelý priateľ a aká je Zoja dobrá priateľka. Stačí, aby si jej hlavu raz položil na vlastnú hrud počas jedinej piesne jediného momentu, kedy sa jej za celý večer venuje a ona mu padá k nohám. Len čo posledné tóny ustanú, pobozká ju a vráti sa k svojim kamarátom v prvom rade, nechávajúc ju opäť samu. „Ona nie je moc na takéto dotyky na verejnosti,“ zaklame partii, keď sa pýtajú, prečo pri nej nezostal.

Zoja ale na takéto dotyky na verejnosti je. Otvorí oči, otočí sa a odíde von. Nevie, že hrá posledná pesnička. Vonku stojí, na tom istom mieste, tá istá útlá postava v tej istej koženej bunde. Iba pohár má plnší. Podíde k nemu a zaklope mu na plece „Vravel si, že bývaš pri stanici?“

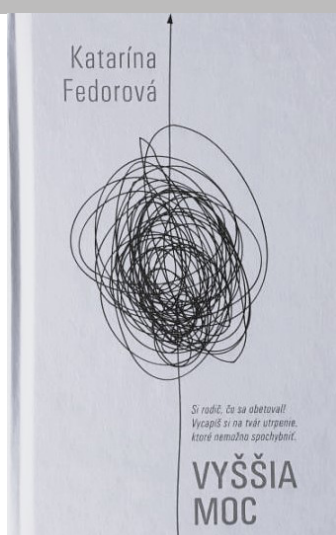

cena rené 2023

Aj tento rok sme sa ako škola zapojili do čítania piatich kníh, aby sme spolu vybrali tú, ktorá je najlepšia a získa Cenu René. Cena René je vyhlasovaná Literárnym informačným centrom a organizáciou Anasoft litera. Snahou tejto jedinečnej literárnej súťaže je oboznámiť stredoškolskú mládež s aktuálnou slovenskou literatúrou a taktiež autorom poskytnúť spätnú väzbu od nás – mladých čitateľov. Spätná väzba nastáva priamo počas diskusií so samotnými autormi. My, ako čitatelia, máme možnosť utvrdiť si odpovede na niektoré otázky, a zároveň nahliadnuť do osobností, motivácií aj súkromného života autorov. I vďaka tomu je Cena René výnimočná.

Tento rok sme mali možnosť diskutovať s autormi kníh Tichý pobyt, Uzol a Vyššia moc. Toto stretnutie bolo veľmi obohacujúce a poskytlo nám nový pohľad na literatúru a aj na konkrétne publikácie. Počas viacerých stretnutí sme sa rozhodovali, ktorá kniha je najlepšou, no vybrať si jednu z tak žánrovo odlišných a kvalitne napísaných kníh nebolo vôbec jednoduché. Rozhodovanie prebiehalo hlasovaním študentov zapojených do tohto projektu. Pred samotným hlasovaním prebiehali diskusie aj medzi angažovanými žiakmi a pani učiteľkou Gajdošíkovou, ktorá pomáha organizovať túto literárnu cenu v našej škole.

Vyššia moc (Katarína Fedorová)

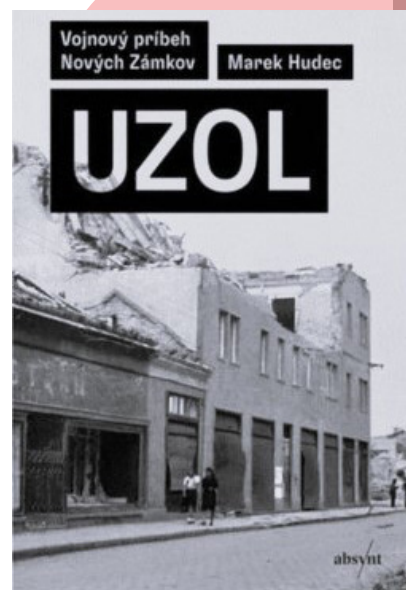
Naša skupina sa takmer jednohlasne zhodla, že víhercom Ceny René 2023 by mala byť kniha

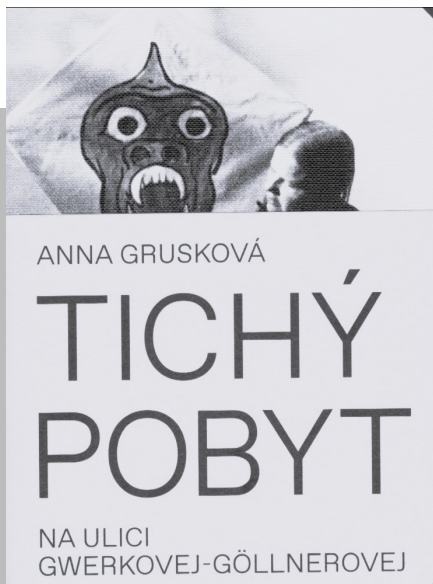
Vyššia moc od pani Fedorovej. Rozhodol nielen celkový dojem, ale aj rozhovor s autorkou a v neposlednom rade aj spracovanie naozaj ťaživej témy, ktorú autorka uchopila tak ako nikto pred ňou.

Román Vyššia moc je nielen obrazom spoločnosti, ale najmä obrazom každého z nás. Len na pár stranách autorka nekompromisne opisuje príbeh mamičky Niny, ktorej sa narodí dieťa s postihnutím. Pomoc štátu, spolky matiek s podobným osudom, demenčná babka, zúfalstvo, toto a ešte omnoho viac opisuje štýlom, ktorý zaujme. Je to kniha s rýchlym tempom, no zároveň je neskuťochne hlboká a úprimná. Stodvadsať strán, ktoré vás nenechajú chladnými.

Uzol (Marek Hudec)

Príbeh, v ktorom hlavnou postavou nie je človek, ale mesto - mesto Nové Zámky. Tri americké bombardovania, osudy nevinných ľudí a následky, ktoré je vidieť aj dnes. Voľna zmenila túto oblasť Slovenska blízko hraníc s tak rozdielnou kultúrou. Čitateľ zároveň odhaľuje, že dodnes nie tak úplne slovenskou. Autor Marek Hudec zaznamenáva desiatky ľudských osudov a ponára sa do hĺbky histórie tohto mesta. Dokumentárna kniha obohatená o súcit a osobné spovede pamätníkov. Zo začiatku sa môže zdať kniha faktická a až priam chladná. No po pár kapitolách sa ukazuje spisovateľova osobnosť, jeho vzťah k Novým Zámkom, z ktorých pochádza, ako aj k jeho rodine a komunite. Táto kniha je skvelá pre milovníkov dejepisu, ale aj pre všetkých tých, ktorí chcú našim dejinám pochopiť najmä z humánneho hľadiska.

Tichý pobyt (Anna Grusková)

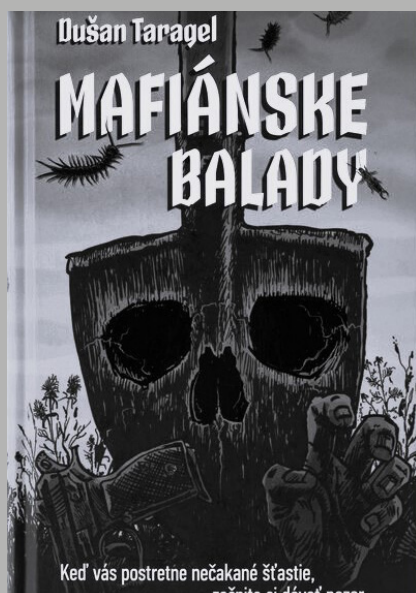
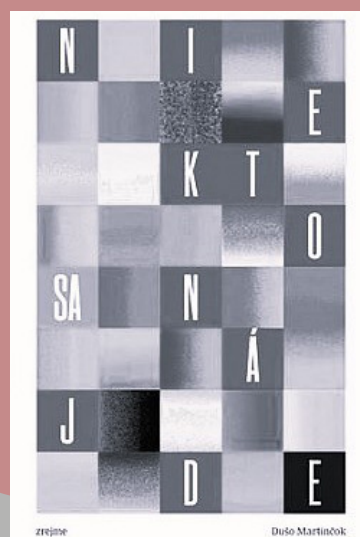
Stopy Dr. Alžbety Gwerkovej-Gollnerovej v Banskej Štiavnici. Autorka Anna Grusková sa ponárala hlboko do minulosti hlavnej postavy a čerpá nielen z archívov, ale najmä z rozhovorov s pamätníkmi. Pani profesorka Gwerková-Gollnerová bola jednou z mála tak vysoko postavených akademičiek v jej náročnej dobe. Grusková nehovorí o nej len ako mimoriadne vzdelanej žene za knihami, ale aj ako o žene, ktorá oslovovala a pracovala s mládežou a bola proaktívnu občiankou. Bola feministkou a zároveň publikovala literatúru, ktorá pomáhala šíreniu tejto myšlienky a demokracie. Neváhajte, toto dielo je napísané s mimoriadnou nehou a citom, takže ak vás

nebaví čítať vecná literatúra, toto dielo nie je vôbec o poučkách a prednáškach. A aj preto je doplnené o pasáže, kde je pani profesorka sama sebou - civilnou osobou a vlastnou osobnosťou. Zároveň spoznáme aj viac samotnú autorku, vďaka osobným pasážam, kde sa nám ukazuje, aké je to náročné byť študovanou ženou v akomkoľvek nedemokratickom systéme.

Niekoľko sa nájde (Dušo Martinčok)

Kniha, do ktorej sa vošli každodenné príbehy celej bytovky. Malý chlapec Oliver nás sprevádza celým románom - v niektorých kapitolách ako hlavná postava, inde je iba vedľajším charakterom. Približuje nám osudy desiatich ľudí. Ľudí, ktorí sa uzavreli do seba a nadobudli pocit, že nemajú nič spoločné. Opak je však pravdou. Schody, stúpačky, diery v streche.

Samotná kniha poukazuje na mnoho problematik v rôznych životných štádiách. Aj napriek náročnejším témam je stále oddychovým dielom. Každá z postáv je unikátna a komplexná - presne ako my ľudia. To sa autorovi zachytiť v knihe veľmi podarilo a práve preto sa stala víťazom Ceny René 2023.

Mafiánske balady (Dušan Taragel)

Rodí sa človek zlým? Chamtivým? Závistlivým? A kto je to vlastne zlý človek? Morálka, osobné rozhodnutia a rozpoloženie sú témami, ktoré nájdete v tejto knihe a sú spracované bravúrne. Keď už tieto vlastnosti dospelý človek má, čo ho k tomu viedlo? Osobný život mafiánov, ale aj obyčajných dedinských ľudí nám pomáha nahliadnuť do tohto temného prostredia. Autor má osobitý štýl tvorby, počas ktorého máte pocit, že s hlavnou postavou ste ako jeden. Kauzalita a zložitost ľudského osudu s tvrdým, necenzurovaným jazykom, vám podáva osobnú sved' ľudí, ktorí si svoje súkromné životy mimoriadne strážia. A vedľa prečo tak konajú.

Toto sú diela a autori nominovaní na tento, už siedmy, ročník Ceny René. Každá jedna publikácia v nás zanechala iný dojem, a práve preto sme nevybrali najlepšiu, najúspešnejšiu alebo najpredávanejšiu, vyberali sme takú, ktorá v nás rezonovala najviac. Pretože o čo ide v literatúre, ak nie o pocit...

daniela porubánová, IV. B
alexandra sedláčková, IV. B

.euroscola v dúhových farbách

Euroscola je program Európskej únie, v ktorom študenti okrem iného dostávajú šancu stať sa europoslancom na jeden deň počas Euroscola Day v Štrasburgu. Naša škola je v tomto prestížnom programe zapojená už niekoľko rokov.

Cieľom nášho tohtoročného projektu je oboznámiť verejnosť s problémami, ktorým dennodenne musia čeliť členovia LGBTQ+ komunity v zmysle ľudských práv, legislatívy a každodenného života. Rozhodli sme sa upozorniť na problémy, ktoré nastávajú a vytvárať prostredie, v ktorom sa naši kamaráti a spolužiaci môžu cítiť bezpečne.

V rámci projektu sme sa už zúčastnili viacerých diskusií. Začali sme minulý školský rok, kedy sme ako prvá škola navštívili Tepláreň v Bratislave, kde sa pred rokom stal teroristický útok na členov komunity. Viedli sme tam veľmi podnetnú a zaujímavú diskusiu s majiteľom tohto podniku, Romanom Samotným.

Začiatkom nového školského roka sme plynule nadviazali na diskutované témy v Teplárni a v septembri sme sa v Žiline stretli s Liberty Blake Simon, transgender modelkou a aktivistkou za práva trans ľudí na Slovensku, ktorá nám rozprávala aj o jej vlastných skúsenostiach s transfóbiou na Slovensku, ktoré výrazne kontrastovali s jej skúsenosťami v zahraničí.

Následne sme napísali list najvyšším predstaviteľom OSN, v ktorom sme sa snažili opísať situáciu na Slovensku, požiadali sme o podporu Slovensku a pozvali sme ich na spoločnú diskusiu. Tieto listy boli naši zástupcovia priamo odovzdať v sídle OSN vo Viedni.

Potom sme viedli diskusiu s ľuďmi priamo z kabinetu predsedníčky Európskeho parlamentu, a to Melanie Köller, Evangeliou Mitsopoula.

Na začiatku októbra sme znova zamierili do Bratislavy, kde sme mali veľmi nabitý program. Opäť v priestoroch Teplárne sme najskôr debatovali s obľúbeným slovenským zabávačom, ktorý je známy ako Fero Joke. Ten nám vysvetlil, že ani známe osobnosti nie sú ušetrené homofóbií. Potom sa k nám pridala Liberty Blake Simon a Roman Samotný a spolu s nimi sme mali online diskusiu s Marcom Angelom - viceprezidentom Európskeho parlamentu, ktorý v Európskom parlamente zastupuje túto komunitu, ktorej je sám členom. Okrem iného nám priblížil nariadenia, ktoré Európska únia pripravuje na uľahčenie života LGBTQ+ ľuďom.

Popritom sme v našej škole, ale aj v širšom okolí v Dubnici zisťovali názor ostatných ľudí na túto tému a rozdávali sme dotazníky.

Naposledy sme navštívili Úrad vlády SR, kde sme sa zúčastnili diskusie o nenávisti vo verejnom priestore s vtedajším premiérom Ľ. Ódorom. Ďalšími účastníkmi tejto naozaj otvorenej debaty boli ďalšie známe osobnosti ako Sona Szomolányi, Rasto Iliev a Gabriela Kajtárová.

Aktuálne pripravujeme ešte viacero diskusií a iné aktivity súvisiace s problematikou práv LGBTQ+ komunity na Slovensku.

.lucia novotná

Ak sa chcete priebežne informovať, všetko nájdete na instagrame @euroscola_gymdca.

na západe nič nové

Divadelné predstavenie Na západe nič nové ma veľmi oslovilo. Výkon hercov bol úžasný. Pri niektorých scénach som mal pocit, že tí muži si naozaj prešli vojnou. Prepojenie scén, v ktorých sa odohrávali vraždy a zabíjanie so scénami s určitou myšlienkou humoru, perfektne vyobrazovalo vojnové prostredie a podmienky, ale zároveň aj ľudskosť postáv, ktoré herci stvárňovali. Najlepší herecký výkon bol podľa mňa vydaný pri scéne, kde jeden z vojakov popisuje, ako ležal niekoľko hodín v kráteri vedľa zomierajúceho muža, ktorého sám smrteľne poranil.

Predstavenie samotné bolo spracované výborne. Skvelá bola práca s kulisami, výkon hercov aj poňatie vojnového humoru. Vzhľadom na knihu oceňujem dodržanie dejovej línie a vystihnutie spádu nálady, i keď by som možno ja osobne zvolila viac významných scén a udalostí. Zatiaľ čo predstavenie vystihlo hrôzy vojny z pohľadu všeobecnej nechuti, naturalizmu, o niečo menej sa zameriavalo na pohľad zo strany hlavnej postavy, práve vďaka ktorému je pôvodná kniha tak obrazná. Na druhú stranu je nutné podotknúť, že je ťažko tvoriť predstavenie o niečom, z čoho samotného vyznieva, že pokiaľ to človek neprežije sám, ťažko to pochopí. Zo strany tvorcov bolo teda výsledné prevedenie asi najlepšou možnosťou.

Divadelné predstavenie Na západe nič nové ma zaujalo a veľmi sa mi páčilo. Rovnako výkony hereckých predstaviteľov boli podľa mňa veľmi dobré. Hra nám predstavuje pohľad štyroch nemeckých študentov na svet, keď museli počas vojny opustiť školu a svoje domovy a vstúpiť do vojska. Dozvedáme sa o ťažkostiach a situáciách, ktoré na fronte prežili a ktoré zanechali stopy na ich fyzickom, ale rovnako aj psychickom stave. Mnohé z nich boli opísané s humorom, no niekedy postavy vyjadrovali svoje zhoršené duševné zdravie tragickým opisom situácie a spomienkami na svojich mŕtvych spolužiakov. Hra končí tragicky keďže všetci štyria chlapci spolu so svojím veliteľom na konci zomierajú.

Predstavenie bolo podľa mňa veľmi pekne spracované, d o k á z a l o človeka vtiahnuť do deja, aj keď som si do konca predstavenia nezapamätala mená postáv. Tiež sa mi veľmi páčilo načasovanie tohto divadla 3 dni pred diskusiou. Myslím si, že toto divadlo u mňa prispelo k lepšiemu pochopeniu tohto diela a malo by byť v 3. Ročníku povinné.

žiaci a žiačky tretieho ročníka

Kto by bol povedal, že prvý týždeň školy bude taký zaujímavý? Nik by neveril, že hneď po prázdninách zažijeme tak obrovské dobrodružstvo. Okrem toho sme nazbierali nové zážitky a spoznali nových priateľov. Dovoľte nám, aby sme vám predstavili tento nezabudnuteľný týždeň.

1. deň

V utorok ráno sme v plnom počte stáli na druhom nástupišti v Trenčíne a o pár minút sme nastúpili do vlaku - cesta sa začala. Okolo poludnia sme dorazili do stanice Poprad-Tatry. Tam sme nastúpili do autobusu, kde sme dostali všetky informácie vrátane rozdelenia do skupín a denného programu. Autobusom sme išli popod Tatry až pod Ľubovniansky hrad.

Nasledovala prehliadka hradu. Hneď za bránou na nádvorí bola veľká šachovnica s drevenými figúrkami vysokými asi pol metra.

Z expozícií sme sa dozvedeli o histórii hradu, o stredovekom staviteľstve, pivovarníctve, obdivovali sme poľské korunovačné klenoty i zbierku rodiny Zamojských. Klaustrofobickými schodmi sme vyšli na najvyššiu vežu (710 m n. m.), v ktorej býval hradný trubač a bol v nej väznený sám kráľ Madagaskaru, Móric Beňovský. Na hrade sa tiež nachádza nie zrovna vkusná výstava moderného „umenia“.

V skanzene pod hradom sme spoznali život na dedine Spiša začiatkom 20. storočia. Úspech zožal aj obchod so suvenírmi.

Po prehliadke skanzenu nasledovala 35 km dlhá cesta autobusom do Kežmarku, kde sme sa po ubytovaní išli zoznámiť s mestom a ulovili si niečo na večeru. Po návrate na ubytovňu prišiel konečne čas odpočinku.

Na prvý deň to bolo super, nebola žiadna náročná turistika a hrad aj skanzen boli veľmi pekné.

2. deň

Prvú noc sme prežili bez ujmy. Niečo po ôsmej už sedíme v autobuse, smer Zamagurie. Vystúpime v Červenom Kláštore hneď pri Dunajci. Ten je v týchto ranných hodinách ešte stále ponorený v hmle. Splav na prielome Dunajca sa môže začať. A začína v tajuplnom duchu, pretože na tri metre od našich dvoch plti nevidíme nič, len vodu a zopár kačiek. Nakoniec sa však celá táto bieloba rozplynie a na nás sa usmeje slnko. Teraz si môžeme Pieniny užívať plnými dúškami. Plavíme sa po toku rieky, raz pokojnom, inokedy trochu búrlivejšom, míňame skaly opradené povestami a každú chvíľu čítame esemesky vítajúce nás v Poľsku, keďže presne v strede rieky je štátna hranica. Zároveň počúvame výklad o všetkom, čo je okolo nás. Na plti sa vystriedalo niekoľko pltníkov, dokonca aj z našich radov.

Ani sa nenazdáme a sme v Lesnici - to znamená koniec našej plavby. Teraz si prezrieme Dunajec z jeho slovenského brehu. Po vybudovanej cyklotrase sa peši presúvame naspäť do Červeného Kláštora. Cestujúci nám na každej plti, ktorá okolo nás prejde, mávajú. Slušnosť káže odzdraviť naspäť. V živote sme nekývali toľkým ľuďom.

Okolo poludnia sme už v dedine pri budove kláštora. Ideálny čas na obed. Na najbližšie dve hodinky sa teda roztrátime po celom okolí, niektorí cez rieku až do Poľska.

Popoludní nás čaká posledný bod dnešného programu a síce návšteva kláštora. Sme v dedine podľa neho pomenovanej a nenavštívime ho? To už by ako vyzeralo?

Vchádzame teda cez nádvorie dnu. Pani sprievodkyňa nám objasní históriu kláštora od kartuziánov cez kamaldulov až po súčasnosť, prevedie nás hlavnou budovou, kostolom, záhradami a zachovanými domčekmi mníchov. V celom kláštore ešte prebiehajú opravy niektorých priestorov a archeologické vykopávky. Ponoríť sa hlbšie do života mníchov, ktorí tu žili, nám pomohla aj výstava, ktorá bola do značnej miery aj interaktívna. Vyskúšali sme si prepisovanie stredovekých kníh, obzreli si zbližka herbár mnícha Cypriana a sami kartuziáni a kamalduli nám rozprávali o svojom živote (aj keď len na obrazovke).

Nastal čas ísť späť do Kežmarku. Celú cestu autobusom sme všetci prespali. Bol to jednoducho nabitý deň.

3. deň

Tretí deň nebol vôbec náročný. Ráno po raňajkách sme sa vybrali autobusom na cestu na Spišský hrad. Cesta trvala cca 35 minút.

Po príchode na parkovisko si niektorí účastníci odpracovali svoj trest v podobe drepov, pretože meškali. Následne nás čakal krátky, ale zato intenzívny výstup na Spišský hrad. Milá pani sprievodkyňa nám čo-to povedala o histórii hradu a tiež nám prezradila recept na jednoduchý pokrm. Po prehliadke sme mali čas si prejsť hrad každý sám.

Neskôr sme sa presunuli do Levoče, kde sme mali voľný čas na obed. Po dobrom jedle sme sa vybrali na radnicu. Sú tam krásne priestory. Po obhliadke radnice sme sa presunuli do múzea Majstra Pavla, ktoré bolo nádherné. Bolo tam veľa zaujímavých prác. Naozaj sa bolo na čo pozerieť.

Po všetkých plánoch, ktoré mali pani učiteľky napísané, sme sa vybrali naspäť do Kežmarku. Po ceste na ubytovňu, tak ako vždy, takmer celý autobus spal. Po príchode nás čakala večera a neskôr už len voľný program.

4. deň

Štvrtý deň exkurzie sa týkal dediny Ždiar. Deň sme začali ľahkou, príjemnou turistikou a pokračovali sme prehliadkou tejto malebnej dedinky.

Aj napriek malému počtu obyvateľov bol Ždiar naozaj krásny. Bolo nám predstavené aj nárečie, ktorým sa kedysi v Ždiari dorozumievali - a niektorí sa ním dorozumievajú aj dnes.

Po návšteve sme sa vrátili naspäť do Kežmarku, kde už sme si vytvorili plán sami. My sme sa rozhodli najskôr najesť. Niektorí tak urobili v reštauráciách, iní si nakúpili a najedli sa až na ubytovaní. Ďalej sme sa prechádzali a zisťovali, čo ešte toto mesto skrýva. Niektorí tento voľný čas využili na návštevu miestnych pamiatok. Tento deň bol pre veľkú časť z nás deň zbližovania, pretože sme mali mnoho

času na to, aby sme sa spoznali viac. Tento deň sme zakončili v miestnom kine.

5. deň

Exkurzia sa pomaly blížila ku koncu a my sme sa vydali na naše posledné dobrodružstvo – návštevu Belianskej jaskyne.

Hneď po vstupe sme pocítili jednu z typických vlastností jaskyne, chlad. Teplota sa tu pohybovala okolo 6 °C, no na chladné prostredie sme zabudli hneď, ako nás sprievodca zahrial zopár vtipnými slovami. Postupne sme sa presúvali rôznymi časťami jaskyne, navštívili sme napríklad Vysoký dóm či Palmová sieň, kde sme objavovali pestrú výzdobu. Nachádzajú sa tu mnohé kvapľové útvary, ktoré spolu s takzvanými nástennými vodopádmi dodávajú jaskyni tajuplný nádych. Súčasťou výzdoby sú aj malé jazierka naplnené mnohými mincami. K niektorým jazierkam sa vzťahujú legendy, ktoré im pripisujú magické schopnosti (napr. pokiaľ do nich človek vhodí mincu, omladne). Sprievodca nás oboznámil, že ak vhodíme do jazierka hodnotnejšie peniaze, zjaví sa nám plávajúci sprievodca.

Po výstupe z jaskyne niektorí z nás boli myšlienkami ešte stále v kamenných tuneloch, no iní sa už videli v pohodlí svojich domovov. Následne nás čakala už len cesta do Popradu, kde sme sa najedli a počkali, kým nám pôjde vlak domov. Cestou vlakom mnohí spali, alebo sa tešili na poriadny spánok vo vlastnej posteli.

Tento poznávací zájazd sme si veľmi užili. Odniesli sme si mnoho nových zážitkov. Tiež vznikli nové kamarátstva. Videli sme množstvo zaujímavých vecí. Už teraz sa nevieme dočkať, keď budeme mať možnosť ísť na ďalší takýto zájazd. Naše ďakujem patrí pani učiteľkám, ktoré tento výlet tak skvelo zorganizovali. Ďakujeme.

r. marková, III.B, d. bartoš, a. lazová, III.A, s. a. šedová, s. petruš, o. vida, sexta, j. jančo, m. pekara

exkursion nach wien

Am Donnerstag, am 19. Oktober 2023, begaben sich die Schülerinnen und Schüler unserer Schule, die den Deutschunterricht besuchen, auf eine große Reise nach Wien. In eine Stadt, die Schönheit, Kultur, Kunst und Macht verkörpert. Ich würde es sogar wagen, es das Juwel Europas zu nennen. Wien hat diesen Titel in meinen Augen auf jeden Fall verteidigt und, das glaube ich, auch in den Augen anderer Schüler.

Der Bus holte uns um 6:20 Uhr morgens in der Nähe der Schule ab. Als wir alle einstiegen, unsere bequemen Plätze im Bus fanden und überprüften, ob wir irgendwo vergessliche Menschen zurückgelassen hatten, setzten sich die Räder des Busses in Bewegung und die lange Reise begann. Die Fahrt dauerte ca. 3 Stunden, doch dank der guten Stimmung im Bus verging die Zeit schnell.

Die erste Station unserer Reise war das Schloss

sische Lounge und die Büsten von Mitgliedern der Familie Habsburg. Nach der Führung hatten wir noch Zeit für einen Spaziergang im Garten des Schlosses.

Nach einem kurzen Spaziergang stiegen wir wieder in den Bus und fuhren ins Zentrum von Wien. Bei einem Spaziergang durch die Stadt konnten wir verschiedene Denkmäler und Sehenswürdigkeiten der Stadt bewundern, zum Beispiel das Burgtheater, das Österreichische Nationaltheater, auch Hoftheater genannt. Weitere Wahrzeichen waren: das Parlament, das Kunsthistorische-und-Naturhistorische Museum, also das Museum für Kunstgeschichte und Naturwissenschaften. Am meisten verzauberte mich in der Innenstadt der Besuch des Stephansdoms, einer riesigen gotischen Kirche mit einem bis zu 136 Meter hohen Turm. Die Atmosphäre in der Kirche war unglaublich. Die allgegenwärtige Kunstfertigkeit und die perfekte, detaillierte Arbeit der Meister haben uns tief beein-

Schönbrunn. Der Bus setzte uns auf einem nahegelegenen Parkplatz ab, von wo aus wir zum Schlossgelände gingen. Auf den ersten Blick hat uns das Äußere des Schlosses mit seiner Eleganz den Atem geraubt. Aber seien wir ehrlich: Das erste, was uns nach dem Betreten des Schlosses interessierte, waren die Toiletten. Nun ja, dem Ruf der Natur lässt sich nichts vormachen, vor allem nach einer so langen Reise.

Später gaben wir unsere Rucksäcke am Eingang ab und bekamen MP3-Audioguides auf Deutsch oder Englisch zugewiesen. Sie begleiteten uns durch jeden Raum, an dem wir vorbeikamen. Die Räume waren wirklich atemberaubend, voller wunderschöner und präzise gefertigter Möbelstücke, Meistergemälde und riesiger Spiegel. Das Herz vieler Mädchen schlug höher, als sie auf dem Bild die wunderschöne Kaiserin Sissi erkannten, die für viele von uns der Inbegriff von Weiblichkeit, Intelligenz und gutem Geist ist. Persönlich interessierten mich vor allem die Kleider von Sissi, ihre lebendigen Porträts, die extravagante chine-

druckt. Ich bin froh, dass ich die Gelegenheit hatte, in einem so unglaublichen Tempel zu Gott zu beten.

Gegen Ende unserer „Expedition“ hatten wir noch Gelegenheit, etwas zu essen. Einige von uns entschieden sich, die typischen Spezialitäten wie Wiener Schnitzel oder Wienerkaffee zu probieren. Leider hat sich meine Gruppe für eine günstigere und bequemere Essensalternative entschieden, nämlich Fast Food.

Auf dem Rückweg zu Fuß fanden wir uns im städtischen Stall wieder. Wir hatten großes Glück, dass wir es gerade noch geschafft haben, die wunderschönen, schneeweißen Lipizzaner aus nächster Nähe zu sehen. Sie erregten großen Respekt und ihre kräftigen Beine strahlten Stärke und Eleganz aus. Am Ende stiegen wir wieder in den Bus und die Rückfahrt konnte beginnen.

Wir alle haben die Reise sehr genossen. Wien hat uns angenehm überrascht, kulturell und historisch bereichert. Ich würde gerne irgendwann in ihre Arme zurückkehren.

nela kollárová, III.A

medzinárodné spolupráce

Skupina žiakov nášho gymnázia je aj v tomto školskom roku súčasťou projektu virtuálnej výmeny "Our World" (Náš svet), ktorý sa uskutočňuje pod záštitou Keric Slovensko a Erasmusplus. Našími projektovými partnermi sú Estónsko, Keňa a Nigéria. Tentokrát sme pracovali na témach "medzikultúrna výmena" a "sociálna inklúzia". Žiaci zisťovali kultúrne podobnosti a rozdiely medzi slovenským a českým národom. Problematiku sociálnej inklúzie v meste nám priblížila riaditeľka Technických služieb mesta (TSM) Dubnica nad Váhom Vladimíra Klačanská.

V rámci projektu eTwinning opätovne pokračujeme v spolupráci s naším cyperským partnerom Lykeion Apostolou Louka v Limassole. Po spoločnom úspešnom projekte s názvom "Get to know me – Get to know my country" (Spoznej ma – spoznaj moju krajinu), ktorý bol ocenený Národnou značkou kvality v roku 2022, pokračujeme v projekte "Learn it - Embrace it - Communicate it" (Nauč sa to – prijmi to – oznám to). Tento rok sme sa rozrástli o nového projektového partnera - Geniko Lykeio Konitsas v Grécku. Cieľom projektu je kreatívnym spôsobom sa navzájom oboznámiť s našimi kultúrami - hudbou, umením a literatúrou.

Ďalším projektom, na ktorom pracujú žiaci bilingválnej sekcie a žiaci študujúci nemecký jazyk, je multilingválny

project "Spot your pod!" (Nájd si svoj podcast!). Ide eTwinningový projekt s partnermi z Talianska a Rumunska, v ktorom hlavnými komunikačnými jazykmi sú angličtina a nemčina.

Od roku 2022 sa Gymnázium v Dubnici nad Váhom stalo členom Pridružených škôl UNESCO v SR. Množstvo aktivít a projektov, ktoré škola ponúka, reflektujú hlavné hodnoty a priority UNESCO. Štyridsaťpäť žiakov školy sa s tromi vyučujúcimi zúčastnili výmenného pobytu s holandskou školou Isendoorn College v Zutphene v novembri 2023, kde hlavnou témou projektu bola problematika trvalej udržateľnosti zdrojov.

Práca na medzinárodných projektoch poskytuje žiakom priestor komunikovať v cudzom jazyku, oboznamovať sa s kultúrou, zvykmi a tradíciami iných národov, ale aj nájsť si nových kamarátov. Zároveň vedie žiakov k tolerancii a akceptácii iných národov a ich kultúr a prostredníctvom rôznych digitálnych aplikácií nadobúdajú a upevňujú svoje digitálne zručnosti.

mgr. andrea vajduláková

a new journey

The bilingual school year is for sure a new experience for everyone at this school - both the teachers and the students. As a student in the bilingual section, I have the honour of sharing my experiences after almost a full half term

Many students from non-bilingual sections may wonder: What is it like to study in a different language? How do we manage?

To answer these questions: For those in my class who are language enthusiasts and love English, adapting isn't as challenging. We've chosen this path for a reason - mine being the fact I really love English and I want to get better.

Sure, the initial few days were a bit weird, but that was more about getting used to a new place and community rather than just studying English extensively throughout the day.

As for handling the studies, it varies for each individual. From my personal experience, I believe I manage pretty well, actually, I couldn't be happier. I've loved English for most of my life, and studying in this language feels like a dream come true.

Adapting does take some time, adjusting to the reality of studying English all day, every day. However, there's always something new to learn.

One of the greatest benefits the bilingual section offers is a lot of informal learning activities, exchanges, and international projects. It's a great way to practice and improve your English. Being in an English-speaking environment challenges you to utilise the language, often employing words you've never considered using. It leads to constant learning, which I find particularly advantageous in the bilingual section.

Based on my own experience in informal education activities, I can say that they are indeed beneficial. Sometimes, unexpected situations arise, forcing you to figure things out - sometimes on your own, sometimes with friends. But you have to.

Overall, my experiences have been very positive. I've gained a lot of knowledge from both formal and informal studies, got more confidence in speaking, and most importantly, I am not afraid of making mistakes. After all, how can one learn something new without embracing mistakes?

Moreover, I've also found people like me, people who share a passion for the English language. With them, not a single day is boring.

The bilingual school section has given me the opportunities to broaden my horizons, get confidence, do what I love, and be around people who understand me. It has given me friendships and opportunities that you can't find in other schools.

Having mentioned, the bilingual school section, for both teaching and attending, remains a very new experience for everyone here, including the teacher Matt.

Matthew Hailingbiggs is a native English tutor from the Language & Partner English language school in Trenčín, providing two English Conversation lessons on Wednesdays. He has never taught at grammar school before, so we took the opportunity to ask him about his experiences, thoughts, and his life in Slovakia with his family.

Q: How would you describe the atmosphere at our school? Do you like it here so far?

Matt: I would describe it as friendly, welcoming, and professional, and yes I like it!

Q: What do you think are the pros and cons of living in Slovakia?

Matt: The pros of Slovakia are beautiful countryside, extra activities and I am close to my wife's family. The cons of living in Slovakia are expensive taxes, expensive food.

Q: Why did you move to Slovakia?

Matt: To give our children the chance to speak Slovak and to let them know their family.

Q: Are your kids bilingual? Do you talk in Slovak or English to them?

Matt: My son is bilingual, and my daughter is learning, I talk to them in English at home.

Q: What is it like to teach secondary school students/teens?

Matt: Well, my teaching day is very different - in the morning I teach adults. So it is nice to come here on Wednesday to you, human beings.

Q: What places would you recommend us to visit in Canada/England?

Matt: I would recommend you to visit Vancouver, the British Islands, Oxford, and my home city - Wells. It is the smallest city in England.

Q: Do you like bryndzové halušky?

Matt: Yes, we regularly eat halušky. We also regularly eat schnitzel and my son is addicted to kakauko. I have also tried Horálky - it is okay.

Q: How would you describe Slovak people?

Matt: Generally I think Slovaks aren't that welcoming when you first meet them. They are welcoming later when you get closer to them. I remember that one time me and my wife were in Južanka on a snowy day. We were in this shoe shop and a woman came in with a stroller that was wet from snow. She was yelled at and told to keep the stroller with the baby outside because she was getting water inside. That was something!

Q: What do you think about the latest Slovak elections? Do you know anything about Slovak politics?

Matt: Slovak politics is interesting. One of my students is in the opposition, so I am interested in Slovak politics but not included, since I am not Slovak.

Q: Do you learn Slovak? Is it hard to communicate in English in Slovakia?

Matt: Yes, I am still learning Slovak very slowly. I have lessons in the Slovak language. And 18 years ago, when I first came to Slovakia, yes, it was difficult, because almost no one I came into contact with spoken English. Now, it is easy, because everybody almost speaks English in Slovakia.

natália kondrlová, I.A

študentská firma yuniq

Tento rok nesie študentská firma na našom gymnáziu názov yuniq, ktorý je odvodený od anglického slova unique, čo v preklade znamená jedinečný. To je práve to slovo, ktorým sa dá opísať tohtoročná firma.

Srdcom firmy yuniq je skupina ôsmich študentov, ktorí spojili svoju kreativitu, schopnosti a pracovitosť pre vytvorenie niečoho nového. Výsledným produktom je inovatívny, ekologický cestovný vankúš, ktorý sa neobmedzuje len na komfort počas dlhých ciest, ale dokáže sa premeniť aj na praktický vak pre uloženie nadbytočného oblečenia. V cestovaní je niečo magické – a ešte viac, keď sa spojí s mladou a vynaliezavou energiou.

Každá firma musí mať manažment a pre študentskú firmu sú to práve tí ľudia, ktorí boli na začiatku roku ostatnými členmi zvolení.

Manažment firmy tvoria:

Prezidentka - **Sára Lukačovičová**, ktorej úlohou je motivácia svojho tímu, rozhodovanie o zásadných úkonoch firmy a dohliadanie na správny chod.

Viceprezidentka marketingu – **Kristína Škandíková**, ktorá má za úlohu propagáciu na sociálnych sieťach, tvorbu grafiky a celkové zviditeľňovanie firmy. V oblasti marketingu spolupracuje s **Ninou Pavelkovou**.

Viceprezident financií – **Filip Falath**, zodpovedá za plánovanie výdavkov a príjmov, no aj za správne narábanie s financiami, či už zo strany firmy alebo zákazníka. V tomto oddelení spolupracuje s **Ninou Uhlíkovou**.

Viceprezidentka výroby – **Rebeka Beláková**, sa zaoberá na kvalitou výrobkov a zaobstarávaním materiálov a pracovnej sily. V oblasti výroby spolupracuje s **Kamilou Čepákovou**.

Viceprezidentka ľudských zdrojov – **Sofia Viktória Mrvová**, ktorej povinnosťou je udržiavať v kolektíve príjemnú atmosféru, motivovať členov tímu pri práci a riešiť prípadné konflikty.

Študentská firma je pod záštitou Junior Achievement Slovensko. JA Slovensko pomáha učiteľom rozvíjať u žiakov a študentov rozvíjať podnikanie, ekonomické myslenie, finančnú gramotnosť a zručnosti potrebné na uplatnenie sa na pracovnom trhu.

.yuniq

¿Cómo ganar poder?

En el ajetreo diario, pocos son conscientes de la presencia de una fuerza que guía imperceptiblemente nuestras decisiones y moldea nuestro destino. Esta fuerza, que no encontramos solo en la política o en la sociedad, pero todos los días en las decisiones más simples, no es nada más que poder. ¿Cómo realmente podemos definir el poder?

No es fácil definir este concepto. Después de todo, yo creo que todos podemos acordar que el poder es un constructo social, como el dinero o la desigualdad de género, entonces es lógico que la actitud de las personas puede cambiar. Algunos creen que el poder es la diferencia entre lo que nos podemos permitir en la vida cotidiana. Es decir, los con un estatus social superior se pueden permitir casi todo y su forma de actuar estará aceptada por su entorno social de todos modos, ¿no es cierto? Y si perteneces a una clase social baja, a menudo es difícil decidir por uno mismo qué forma de actuar estará suficientemente aceptada por los demás. Pero hay personas que no ven las diferencias relacionadas con los diferentes estatus social, ya que ignoran completamente la existencia de este concepto.

Alguna gente ve el dinero como un símbolo de poder en nuestro mundo. Nosotros principalmente dividimos las personas en función de dinero que poseen, aunque a menudo lo hacemos inconscientemente. El ejemplo de esto son los sin hogar. Yo creo que es triste cómo los miramos. A veces percibimos estas personas en mala luz porque su ropa está sucia, o porque piden dinero y automáticamente asumimos que lo gastan en alcohol o cigarrillos, pero ¿es correcto juzgar así a la gente? Esto también habla de cómo a veces percibimos a las personas que no tienen mucho dinero. Por otro lado, cuándo vemos una persona en un traje elegante, creemos que es rico o alguien impotente. No me gusta esta definición de poder, trato de vivir según la regla: „Nunca juzgues a un libro por su portada.“ Nadie sabe por lo que está pasando una persona.

El poder, algo que todos tanto anhelamos, lo estamos buscando en todos lados, ¿pero por qué? El mundo es un lugar peligroso y caótico, y yo creo que la búsqueda del poder es solo una búsqueda de la certeza. En lugar de buscar soluciones a nuestros problemas, intentamos perseguir algo gracias a lo cual todos los problemas desaparecen. ¿Cree que tal cosa existe? En ese caso, ¿cree que la cosa es poder? ¿Es el poder algo que realmente cambiará nuestra vida? ¿Algo con lo que estaremos felices, contentos, si un día lo encontramos? ¿No es algo que, al final a cabo, nos forzará actuar de manera frenética para mantenerlo? Yo creo que el poder real está en el arte de admitir que no es algo que resuelve nuestros problemas. La única manera de ganar poder es enfrentándonos a nuestros problemas, tratando de encontrar una solución por nosotros mismos. Solo si uno se atreve a buscar las soluciones por uno mismo encontrará el poder.

David Bartoš, III. A

.dofe s pridanou hodnotou

Rozvojový program DofE sa na našej škole realizuje už niekoľko rokov. No vedeli ste, že si od tohto školského roku môžete spraviť DofE s pridanou hodnotou - DoFin?

Pred nastavením cieľov mali tohtoroční prví ôsmi účastníci DoFin-u úvodné školiace hodiny s naším mentorom a ambasádormi, ktorí boli už vopred vyškolení v priestoroch Národnej banky Slovenska. Školenie trvalo spolu 4 dni v dvoch rôznych termínoch.

Prvé školenie sa konalo ešte v októbri, kedy sme usilovne pracovali na tom, aby sme sa dozvedeli čo najviac o pozadí chudoby a bohatstva, aké máme tendencie pri mýňaní našich úspor, či sme šetriči alebo mýňáči alebo nazreli sme do svojej minulosti prostredníctvom 4 kvadrantov. Tieto témy sme ani jedna nečakali, ale boli a sú to veľmi dôležité témy.

Druhé školenie bolo pre nás o trošku zaujímavejšie, keďže sme mali možnosť, aby nás jeden deň školil odborník na investície. Aj keď zo začiatku to bolo trochu náročné, neskôr sme sa už cítili ako naozajstné odborníčky na financie. Vďaka týmto školeniam máme nové zážitky, spoznali sme skvelých ľudí a mali možnosť aspoň trochu spoznať Banskú Bystricu.

Niečo o DoFine

Na rozdiel od DofE si v DoFin-e v oblastiach Rozvoj talentu a Dobrovoľníctvo vyberáte finančné témy. To znamená, že v rámci Talentu by ste si mali zlepšovať svoje vedomosti vo finančných témach, ako sú napríklad Investovanie, Kryptomeny, Finančné podvody alebo Hazard, ktoré sú v dnešnej dobe veľmi aktuálne. Potom následne v Dobrovoľníctve posúvate tieto získané informácie niekomu ďalšiemu, napríklad spolužiakom, rodine, seniorom v domove dôchodcov alebo iným skupinám, náchylným na finančné podvody. Ostatné oblasti Šport a Dobrodružná expedícia prebiehajú rovnako ako v klasickom DofE, takže sa nemusíte báť, že expedíciu premeškáte.

DoFin je pilotný projekt, ktorý je realizovaný v spolupráci s Národnou bankou Slovenska a jej značkou 5 peňazí. Zatiaľ je možné tento projekt absolvovať iba na pár školách na Slovensku a náš gýmpel je jedným z nich. Projekt pomáha rozbiehať a realizovať pani učiteľka Gabriela Čepelová spolu s nami – ambasádorkami.

Veríme, že projekt DoFin sa na našej škole ujme a bude mať v nasledovných rokoch čoraz viac

.vanesa pagáčová a ema mesárošová
ambasádorky dofin

.zelená energia

Environmentálny program Zelená škola je aktívny na našej škole už niekoľko rokov. Každé dva roky si Kolégium ZŠ volí tému, v ktorej sa snažíme vylepšiť našu školu a okolie. Energia a jej spotreba sa stala témou týchto dvoch rokov (2023 -2024).

Každý rok sa koná obľúbený Biojarmok a tento rok nebol výnimkou. 25. 10. 2023 rozvonievalo prvé poschodie rôznymi vôňami od koláčikov, bylinkových čajov či domácich džemov, ale s jedným malým twistom, a to bez elektriny. S Odyseou mysle sme sa zapojili aj do dušičkovej výzvy „Viac lásky, menej plasty“, kde sa predávali vence vytvorené z prírodných materiálov.

V akčnom pláne nemôžu chýbať rôzne projekty na priblíženie sa k dvojročnému cieľu. Výzva „Ak je vám teplo, vypnite radiátory“ pomáha regulovať teplotu v učebniach, čím znižujeme spotrebu a šetríme prírodu. Výmena svetiel v triedach tretieho poschodia, ktoré sú energeticky výhodnejšie, tiež prespieva k nižšej spotrebe energie.

Svoje vedomosti si rozširujeme aj mimo školy v podobe rôznych exkurzií. Hneď v septembri študenti navštívili Európsku noc výskumníkov v Žiline. Študenti prvého ročníka si vymenili skúsenosti s rovesníkmi z Holandska, s ktorými sa počas výmenného pobytu debatovalo o uhlíkovej stope. V novembri sa tretiaci zúčastnili exkurzie v jadrovej elektrárni Jaslovské Bohunice.

Rok 2023 sme ukončili rozsvietením vianočného stromčeka pomocou bicykla s dynamom. Tuto aktivitu pripravili študenti technického zamerania v rámci Dňa otvorených dverí na našom gymnáziu. Zelená škola sa takto stará o ekológiu našej školy a o šírenie informácií, aby sme všetci mohli byť o trochu „zelenší“.

47 ľudí
09 dní
03 národnosti
01 hotel

V októbri 2023 sme ja a moji deviaty spolužiaci mali príležitosť zúčastniť sa skvelého projektu Eco Art of Culture organizovaný programom Erasmus+ v neďalekom Poľsku. Projekt bol zameraný na environmentálne témy a rôzne druhy umenia, hlavne herectvo.

Počas deviatich dní sme v tímoch a skupinách vyhľadávali a riešili ekologické problémy okolo nás a takisto nacvičovali literárno-dramatické predstavenie, ktoré odzrkadľovalo naše nové poznatky.

O svoje zistenia a poznatky sme mali príležitosť sa podeliť aj so školou v poľskom meste Rabka, kde sme miestnym študentom predviedli svoje predstavenie.

Počas nášho pobytu sme si užili aj zopár výletov. V spomienkach nám zostala prehliadka mesta Krakow, plnenie úloh v meste Zakopané, plávanie a relax v termálnych kúpeľoch Hot Springs alebo turistika na kopec Rusinowa Polana.

Okrem ustavičných workshopov a aktivít sme mali ale aj voľný čas, počas ktorého sme sa sústredili na spoznávanie kultúr a ľudí odlišných národností. Každá krajina dostala príležitosť oboznámiť ostatných o jej výnimočnosti počas takzvaných "kultúrnych večerov", kedy si každá národnosť pripravila kvízy, prezentácie, typické jedlá alebo zábavné tance a spoločne sme sa zoznámili s tradíciami a zvykmi danej krajiny.

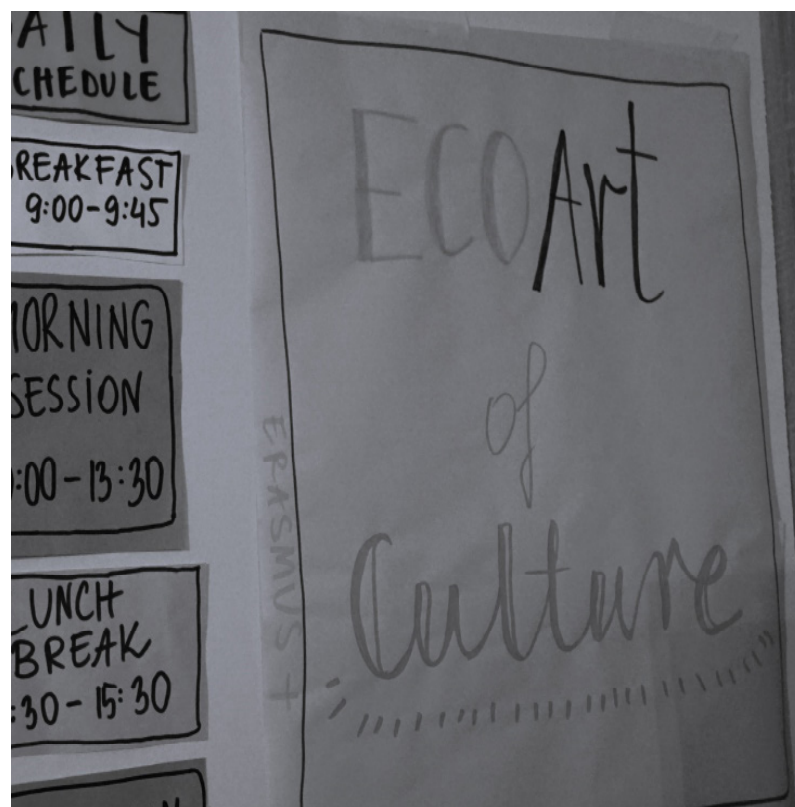
Medzi Lotyšmi, Poliakmi a Slováckmi sa nadviazalo aj mnoho úprimných a hlbokých priateľstiev, ktoré spôsobili aj nemalé slzy pri nekonečnom lúčení sa. Myslím si, že hovorím naozaj za všetkých, keď poviem, že si každý domov doniesol nielen suveníry z nádherných poľských miest, ale aj mnoho úžasných zážitkov a skvelý pocit z tejto jedinečnej skúsenosti.

„Bolo to niečo nové a som rada, že som mala tú príležitosť spoznať nových ľudí, ich kultúru a zabaviť sa.“ - Terézia, 1.A

„Bola to životná skúsenosť, nové poznatky. Dalo mi to možnosť spoznať nových ľudí a ich kultúru.“ - Natália, 1.A

„Vytvoril som si nespočetne veľa nových zážitkov, skúseností a zažil som veľa zábavy, ktorú by som odporučil každému.“ - Matej, 1.A

„Bolo to niečo úplne úžasné, nové a nezabudnuteľné. Každý by si mal tento zážitok aspoň raz vyskúšať. Spoznala som tam veľa nových ľudí a nadobudla nové skúsenosti, za ktoré som rada.“ - Laura, 1.A

Všetci sme na vlastnej koži zažili, že Erasmus+ v podobe neformálneho vzdelávania výrazne pomáha s rozvojom talentu, osvojením si správnych ekologických návykov, kreativitou, socializáciou, zodpovednosťou a samozrejme s prehĺbovaním schopností vyjadrovať sa a komunikovať v angličtine na dennej báze.

Neváhajte a vyskúšajte si tento program sami. Vrelo odporúčam.

.dominika havlíková, I.A

.redakčná rada odporúča

Naty: Nie je nič viac než odpočinok v podobe filmu a pre šťastie nás všetkých sa aj na Netflixu čoraz viac objavujú slovenské filmy. Na film Svetlonoc nedám dopustiť, odkedy som ho videla prvýkrát. Režisérka Tereza Nvotová pripravila dve hodiny naozaj kvalitného obsahu, pri ktorom sa zaručene nebudete nudiť a zanechá vo vás mnoho zvláštnych myšlienok, ktorých sa tak rýchlo nezabavíte.

Sára: Kniha If cats disappeared from the world určite, je to krátke príjemné čítanie o tom, ktoré veci majú moc nad našimi životmi.

Lucka: Vo Hviezde v Trenčíne bývajú dve rôzne akcie, ktoré moderuje Ivan Ježík z Voices. Gauč, ktorý je tvorený spolu s IPČkom, kde s rôznymi hosťami diskutujú na rôzne témy týkajúce sa nielen psychického zdravia so vstupom zadarmo. Druhé sú Prieniky, kde bývajú pozvané dve osobnosti či už kultúry, vedy, športu alebo iného, je vedená s nimi diskusia a hľadajú sa spoločne prieniky medzi, na prvý pohľad, úplne odlišnými osobami. Súčasťou je aj úžasný hudobný sprievod. Prieniky síce nie sú zadarmo, ale určite sa to oplatí ich navštíviť. Aktuálny program je možný nájsť na Facebooku Hviezdy, aj s informáciami o témach a hosťoch.

Nat: Ak máte problém so suchými vlasmi, odporúčam šampón, kondicionér a balzam z rady L'oréal Paris Elseve Hyaluron plump. Je to veľmi účinná rada za dobrú cenu, ktorá naozaj pomôže suchým vlasom.

Matej: Ak niekto hráva online hry, vrelo odporúčam hru The Finals, ktorá nedávno vyšla. Niečo málo z battle royale, niečo málo warzone, ale dokopy to tvorí celkom unikátnu hru. Skúste jej dať šancu. (Je dostupná na všetkých platformách).

Magda: Arcane (2021) z Netflixu. Tvorcovia seriálu zobrali koncept moci a posadili ho do kresla v strede zrkadlovej miestnosti, v ktorej sú všade naokolo krivé zrkadlá. Odrazené obrazy úplne brutálnymi animáciami vykreslili a nádherným rozprávaním vyrozprávali v priebehu šiestich hodín, cez ústa a činy množstva prepracovaných postáv, úžasné príbehy. (Mimochodom, LOLko nehrávam, sprchujem sa a chodím von. Prosím, nenechajte sa odradiť naviazanosťou seriálu na hru, stojí ozaj za to.)

redakčná rada

redaktori a redaktorky

šífredaktorka Lucia Novotná, septima

Dominika Havlíková, I.A

Natália Kondrlová, I.A

Tereza Tholtová, I.A

Nina Pavelková, III.B

Adriana Košútová, sexta

Natália Šašínková, sexta

Sofia Anna Šedová, sexta

Sára Lukačovičová, septima

Magdaléna Teťáková, septima

grafici a grafičky

Natália Šašínková, sexta

Natália Kondrlová, I.A

Tereza Tholtová, I.A

Matej Bella, I.B

Viktória Holá, I.B

Matej Barniak, sexta

Adriana Košútová, sexta

Matúš Šúkala, sexta

Lucia Novotná, septima

editorky

Mgr. Silvia Gajdošíková

Ema Tholtová, sexta

Uverejnené články vyjadrujú názory autorov a nemusia byť vždy totožné so stanoviskom redakcie. Redakcia nezodpovedá za obsah jednotlivých inzerátov a reklamy. Kopírovanie, znovupublikovanie alebo rozšírenie ktorejkoľvek časti časopisu sa dovoľuje výhradne so súhlasom redakcie.